

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**ORTAOKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN
YAŞAM DOYUMLARI İLE ÖRGÜTSEL
MUTLULUKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ**

BERTAN ÖZTÜRK

DENİZLİ 2020

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**ORTAOKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN YAŞAM
DOYUMLARI İLE ÖRGÜTSEL MUTLULUKLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİ**

Bertan ÖZTÜRK

Danışman

Prof. Dr. Kazım ÇELİK

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı – Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Bertan ÖZTÜRK tarafından hazırlanan “Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Yaşam Doyumları İle Örgütsel Mutlulukları Arasındaki İlişki” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Kazım ÇELİK
Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
10.. 06./ 2020 tarih ve . 24./14.....sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi alanında tezsiz yüksek lisans yapma sürecinde özveri ile uğraşan ve yaşama yaklaşımıyla bizlere örnek olan, bilgisini ve deneyimlerini her zaman cömertçe bizlerle paylaşan değerli hocalarım Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĐEN, Prof. Dr. Kazım ÇELİK, Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĐLU, Dr. Öğr. Üyesi Gökhan TUZCU, Dr. Öğr. Üyesi Aydan ORDU, Dr. Öğr. Üyesi Kadriye Funda NAYIR EKİZ ve Dr. Öğr. Üyesi Ömür Kaya KALKAN' a

Bizleri “ Eğitim Yönetiminde Örnek Uygulamalar” alanıyla tanıştıran, araştırmamın her aşamasında değerli görüş ve eleştirileriyle beni yönlendiren, rehberliğini, zamanını ve bilgisini esirgemeyen değerli hocam danışmanım Prof. Dr. Kazım ÇELİK'e,

Yüksek Lisans Eđitimimim boyunca bilgilerinden yararlandığım, Hayırseverler Ortaokulu Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerine ve dostum Sarayköy Sakarya Ortaokulu Müdürü Özgür ÖZGÜRAY'a,

Yüksek Lisans anketimin uygulanmasında desteklerini esirgemeyen Merkezefendi ve Pamukkale ilçelerinde görevli değerli öğretmen arkadaşlarıma,

Kendilerine ayırmam gereken zamanı yüksek lisans için kullanmama karşın maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen sevgili eşim Emine Evrim ÖZTÜRK, sevgili kızım Selin ÖZTÜRK'e ,

Teşekkür ederim.

Bertan ÖZTÜRK

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Bertan ÖZTÜRK

ÖZET

ORTAOKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN YAŞAM DOYUMLARI İLE ÖRGÜTSEL MUTLULUKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

ÖZTÜRK, Bertan

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,
Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Kazım ÇELİK
Mayıs 2020, 60 sayfa

Bu araştırmada, Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyi ve farklı değişkenlerle ilişkisi, örgütsel mutluluk düzeyi ve farklı değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği ve yaşam doyumu ile örgütsel mutlulukları arasındaki ilişki araştırılmıştır.

Araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2019–2020 eğitim-öğretim yılı Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçesinde ortaokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin yaşam doyumunun “Yüksek” düzeyinde olduğu ve genel anlamda yaşam doyumu sağladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin örgütsel mutluluk algılarının ortalama düzeyde olduğu ve öğretmenlerin meslek itibarıyla bireysel olarak doyumlarının yüksek olduğu ve bunun sonucu olarak mutlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin örgütsel mutluluk algıları alt boyutları değerlendirildiğinde olumlu duygular ve potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutunun “Orta” düzeyde, olumsuz duygular alt boyutunun “Çok Düşük” düzeyinde olduğu ve olumsuz duygular taşımadıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyinin farklı değişkenlere göre durumu değerlendirildiğinde; cinsiyet, yaş, branş, eğitim düzeyi ve kıdem değişkenlerine göre farklılık görülmezken medeni duruma göre farklılık görüldüğü tespit edilmiş ve evli olanların yaşam doyumu düzeyinin bekarlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Örgütsel mutluluk ve alt boyutları düzeyinin farklı değişkenlere göre durumuna bakıldığında; öğretmenlerin örgütsel mutluluk ve alt boyutları düzeyinin cinsiyet, yaş, branş ve kıdeme göre farklılık göstermediği ancak medeni durum ve eğitim düzeyine göre

farklılıklar görülmüştür. Öğretmenlerin yaşam doyumları ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasında anlamlı, pozitif, doğru orantılı, orta düzeyde bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yaşam doyumu, örgütsel mutluluk, öğretmen

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
PROJE ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR	iv
ETİK BEYANNAMESİ.....	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar DİZİNİ	x
BİRİNCİ BÖLÜM :GİRİŞ	1
1. Giriş.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Problem Cümlesi	2
1.1.2. Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Sayıtlılar.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Yaşam Doyumu	6
2.1.1. Yaşam Doyumu Kuramları	8
2.2. Örgütsel Mutluluk	10
2.2.1. Örgütsel Mutluluk Kuramları	10
2.2.1.1. Uyum Düzeyi Kuramı	10
2.2.1.2. Uyum Kuramı	11
2.2.1.3. Sabit Nokta Kuramı	11
2.2.1.4. Erek Kuramı	11
2.2.1.5. Yukarıdan Aşağıya Kuramı	12

2.2.1.6. Aşağıdan Yukarıya Kuramı	12
2.2.1.7. Etkinlik Kuramı	12
2.2.1.8. Yargı Kuramı	13
2.2.1.9. Görecelilik Kuramı	13
2.3. Örgütsel Mutluluk ve Önemi	13
2.4. İlgili Çalışmalar	14
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM	17
3.1. Araştırmanın Modeli.....	17
3.2. Evren ve Örneklem	17
3.3. Veri Toplama Aracı	17
3.4. Verilerin Analizi	19
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM : BULGULAR ve YORUM	21
4.1. Katılımcılara Ait Betimsel Bulgular.....	21
4.2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	22
4.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	23
4.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	23
4.2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	25
4.2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	28
4.2.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	35
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA VE ÖNERİLER	36
5.1. Tartışma ve Sonuç	36
5.2. Öneriler	38
KAYNAKÇA	39
EKLER	45
Ek.1.Araştırma İzin Belgesi.....	45
Ek.2.Örgütsel Mutluluk ve Yaşam Doyumu Ölçeği.....	46
ÖZGEÇMİŞ	48

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.4.1. <i>Yaşam Doyum Ölçeği ve Örgütsel Mutluluk Ölçeği Verilerinin Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) Analizi</i>	19
Tablo 4.1.1. <i>Katılımcı Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı</i>	21
Tablo 4.2.1. <i>Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Düzeyi Analizi</i>	23
Tablo 4.2.2.1. <i>Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk (Toplam Puan) Algıları Analizi</i>	23
Tablo 4.2.2.2. <i>Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına İlişkin Algılarının Analizi</i>	24
Tablo 4.2.3.1. <i>Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Yönelik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları</i>	25
Tablo 4.2.3.2. <i>Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Yönelik Algılarının Yaş Değişkenine Göre t Testi Sonuçları</i>	26
Tablo 4.2.3.3. <i>Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Yönelik Algılarının Medeni Durum Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları</i>	26
Tablo 4.2.3.4. <i>Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Yönelik Algılarının Branş Değişkenine Göre t Testi Sonuçları</i>	27
Tablo 4.2.3.5. <i>Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Yönelik Algılarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre t Testi Sonuçları</i>	27
Tablo 4.2.3.6. <i>Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Yönelik Algıları ile Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları</i>	28
Tablo 4.2.4.1. <i>Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları</i>	29
Tablo 4.2.4.2. <i>Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Yaş Değişkenine Göre t Testi Sonuçları</i>	30
Tablo 4.2.4.3. <i>Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Medeni Durum Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları</i>	31

Tablo 4.2.4.4. <i>Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Branş Değişkenine Göre t Testi Sonuçları</i>	32
Tablo 4.2.4.5. <i>Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre t Testi Sonuçları</i>	33
Tablo 4.2.4.6. <i>Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Kıdem Değişkenine Göre ANAOVA Testi Sonuçları</i>	34
Tablo 4.2.5. <i>Öğretmenlerin Yaşam Doyumları İle Örgütsel Mutlulukları ve Alt Boyutları Arasında İlişkinin Pearson Korelasyon Testi Analizi Sonuçları</i>	35

BİRİNCİ BÖLÜM-GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Günümüz yaşam döngüsü içinde değişimler ve belirsizlikler insanı en çok meşgul eden süreçler olup bu yönüyle insanları fazlasıyla etkilemektedir. Mutluluk ve yaşam doyumu denilince ilk akla gelen bunların subjektif, değişken ve psikolojik olduğudur. Bu nedenle mutluluk ve yaşam doyumu daha çok kişisel olarak değerlendirilmektedir.

Mutluluk, tarih süreç içinde her zaman insanın elde etmek için çok çaba sarf ettiği en önemli olgu olmuştur. Mutluluk ayrıca edebiyat, mitolojiye, felsefeye ve birçok sanatsal uğraşlara ilham kaynağı olmuştur (Sahranç, 2007, s.1).

Yaşam doyumu; “bireyin kendi yaşamına ilişkin öznel ve bilişsel değerlendirmesi”, (Diener vd., 1985, s.71) “bireyin yaşamını duyuşsal ve bilişsel değerlendirmesi” (Diener, 1999, s.63) olarak tanımlanmaktadır. Yaşam doyumu öznel olarak iyi olma halinin sebebi “bilişsel bileşen”idir.

Kişinin mutluluğu, iyi olma durumu ve yaşam doyumuyla ilgili ilk sistemli düşünce ve kuramların Antik Yunan felsefesi döneminde başladığı (Şimşek, 2011, s.17) görülmektedir. Zaman içinde hem mutluluk hem de yaşam doyumu birçok evreden geçmiş birçok alana ilham kaynağı ve konu olmuştur. Bilimsel konulara da konu ve çalışma alanı olan mutluluk ve yaşam doyumu eğitim ve eğitim bilimlerinin de üzerinde önemle durduğu çalışma ve araştırma alanıdır.

Yaşam doyumunu belli kriterlere göre bireylerin geçmiş, şimdi ve geleceğe yönelik öznel yargıları şeklinde düşünülebilir (Çelik ve Üstüner,2018, s.45). Kişilerin yaşam doyumlarının sebebi farklı farklıdır. Günlük hayatta mutlu olma, ekonomik durumun iyi olması, fiziksel olarak iyi olma ve sosyal ilişkilerinin olumlu ve uyumlu olması yaşam doyumunu yakından etkilemektedir.

Kişilerin günlük zamanlarının yaklaşık %70’ini (2/3) iş yerinde harcamakta oldukları görülmektedir. Kişilerin işlerine karşı olumlu tutumlarının olması bundan daha çok doyum sağlamalarına sebep olmaktadır (Erdoğan, 1997). Eğitim örgütleri

içinde öğretmenlerin “yaşam doyumları ve mesleğe ilişkin tutumları” eğitim sistemini ve sistemin içindeki iç ve dış paydaşları yakından etkileyecektir (Satılmış vd., 2017; Kırıl, Bolkan, 2017).

Bireylerin yaşam doyumları ve bunu etkileyen faktörler ile mutluluk ve etki eden faktörler üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Her iki kavramın da eğitim öğretim faaliyetleri ve sürecinde sistemi yakından etkilediği söylenebilir. Mutluluk düzeyi ve yaşam doyumunun yüksek olması eğitimi, sistemi ve çalışanlar ile paydaşları olumlu etkilerken düşük düzeyde olması ya da olmaması ise olumsuz etkilemekte hatta işi içinden çıkılmaz hale getirmektedir.

Bu çalışmada “Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Yaşam Doyumları ile Örgütsel Mutlulukları Arasındaki İlişki” araştırılacak, bulgulara göre görüş ve öneriler paylaşılmaya çalışılacaktır.

Eğitim-öğretimde hedeflere ulaşabilmesi için demokratik anlayış ile birlikte eğitim yöneticilerinin ve öğretmenlerin görevin gerektirdiği nitelik ve şartlara uygun olması, velilerin bilinçli ve destekleyici tavır ve davranışlar sergilemesi, süreç içinde teknolojik olanakların değerlendirilmedi, iş görenlerin mutluluk, iş ve yaşam tatmininin güdülenme düzeyinin ve örgütsel adanmışlık ile aidiyet duygusunun yüksek düzeyde olması gerekmektedir.

Yaşam tatmini-doyumuyla ilgili araştırmaların genellikle çoklu faktörler ekseninde yoğunlaştığı görülmektedir. “Kişinin kendini kabul etmesi, sağlık durumu, aktivite düzeyi, kendini gerçekleştirme düzeyi, sosyal ilişkileri, kendine saygı, kendine güven, benlik kavramı, gelir düzeyi, yaş, cinsiyet, medeni durum, rol kaybı, eğitim düzeyi, bireyin toplumsal çevresi, aile ilişkileri, kişinin geçmiş yaşam deneyimleri vb. yaşam doyumunu etkileyen faktörlerdendir” (Demirel, 2004). Bu sorunlardan yola çıkarak, bu çalışmada; “Ortaokullarda çalışmakta olan öğretmenlerin yaşam doyumları ile örgütsel mutlulukları arasındaki ilişki” incelenmiştir.

1.1.1. Problem Cümlesi ve Alt Problemler

“Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin yaşam doyumları ile örgütsel mutlulukları düzeyleri arasındaki ilişki nedir?”

1.1.2. Alt Problemler

Yukarıdaki probleme yönelik olmak üzere aşağıdaki alt problemler ele alınmıştır.

1. Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyi nedir?
2. Öğretmenlerin örgütsel mutluluk ve alt boyutlarına ilişkin algıları nedir?
3. Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyi, kişisel (cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, eğitim düzeyi, kıdem)değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Öğretmenlerin örgütsel mutlulukları (ve alt boyutlarına) ilişkin algıları, kişisel (cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, eğitim düzeyi, kıdem) değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Öğretmenlerin yaşam doyumları ile örgütsel mutlulukları arasında anlamlı ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçesinde ortaokullarda çalışmakta olan öğretmenlerin yaşam doyumları ile örgütsel mutlulukları arasındaki ilişki ve yaşam doyumları ile örgütsel mutluluklarının belirlenmiş olan farklı değişkenlere göre herhangi bir farklılık olup/olmadığı ve değişiklik gösterip/göstermediğinin ortaya konulması ve incelenmesidir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Hayatın olağan akışının yanında eğitim sistemimizde sürekli hareketlilikler yaşanmaktadır. Eğitim sisteminin birçok alanında da değişiklik ve dönüşümler olmaktadır. Çalışanların mutluluk, başarı ve iş doyumu örgütün yakın ve uzak geleceğini etkilemektedir. Ülke ve cemiyetlerin gelişim seviyeleri eğitim hizmetlerinin kalitesine de yansır. Öğretmenler mutlu ve huzurlu çalışması eğitim kalitesini yükselterek toplumun gelişmesine daha çok katkı sunarlar (Çetin, 2019, s.2).

TUİK(2017) Yaşam Memnuniyeti Araştırmasına bakıldığında insanları mutlu olmasını sağlayan faktörlerin başında “sağlık” faktörü gelirken bunu “sevgi” faktörünün izlediği akabinde de sırasıyla “başarı”, “para” ve “iş” faktörlerinin geldiği görülmüştür.

“Örgütsel mutluluk kavramı, duygusal, bilişsel ve potansiyeli gerçekleştirme” kavramlarının bileşkesi ile ortaya konulmaktadır (Çetin, 2019, s.36).

Yaşam doyumu ile örgütsel mutluluk arasında yakın ilişkinin olması diğer örgütlerde olduğundan daha fazla eğitim örgütlerinde önem arz etmektedir. Çünkü eğitim örgütlerinin girdisi, işlem süresi ve çıktısı insan unsurudur. Bu nedenle çalışma çok önemlidir. Alan yazına ve literatüre katkı sağlayacağı gibi ilimiz ve ilçemizde bu alanda yapılmış herhangi bir çalışmaya da rastlanılmamıştır. Bu yönüyle de çalışma önemlidir.

1.4.Sayıtlar

Araştırmanın sayıtları;

- Katılımcı öğretmenler ölçme aracı anketi doğru yanıtlamışlardır.
- Katılımcı öğretmenlerin “yaşam doyumu” ve “örgütsel mutluluk” ile ilgili bilgileri yeterlidir.
- Araştırmanın amacına ulaşmak için ölçme aracı yeterli niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

- 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında Denizli Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde görevli olan öğretmenler dâhil edilmiş ve bunların görüşleriyle sınırlıdır.
- Veri toplama aracı olarak “Yaşam Doyumu Ölçeği ile Örgütsel Mutluluk Ölçeği” kullanılmıştır.
- Araştırma, konuyla ilgili alan yazın araştırması ve öğretmenlerin ölçme aracı olan ölçeği yanıtlama verileriyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Öğretmen: Denizli Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde ortaokullarda öğrencilerin öğrenmesine rehberlik eden uzman kişiler.

Örgütsel Mutluluk: Çalışanın olumlu duygularının olumsuz duygularına baskın geldiği bir duygu durumu

Yaşam Doyumu: Bireyin yaşama ilişkin genel tutumu olup iş dışı hayatına yönelik duygusal tepkisi

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın bu kısmında “Yaşam Doyumu, Örgütsel Mutluluk, Örgütsel Mutluluk Kuramları, Örgütsel Mutluluk ve Önemi” konuları ve bu alanda yapılmış çalışmalardan bazılarına yer verilmiştir.

2.1. Yaşam Doyumu

Doyum; “dilek, istek, beklentilerin ve gereksinimlerin karşılanması” (Özer ve Karabulut, 2003; Şahin, 2008) olarak tanımlanabilir. Yaşam doyumu kavramı pozitif psikoloji kapsamındaki çalışmaların kişilerin yaşadıkları olumlu duygular alanına yoğunlaşmasıyla ortaya çıkmış bir kavram olup alan yazında yaşam doyumu kavramının tanımı farklı şekillerde yapılmıştır. Sarıdemir (2015) yaşam doyumu, bireyin yaşama ilişkin genel tutumu olup iş dışı hayatına yönelik duygusal tepkisi (s.36) şeklinde tanımlarken, Satılmış, vd. (2017) “yaşam doyumu, yaşamdan arzu edilen beklentiler ve bu beklentilerin ne derece karşılandığına ilişkin subjektif değerlendirmeye bağlı bir durum”, Dikmen (1995) “yaşam doyumu, bireyin “iş, boş zaman ve diğer iş dışı zaman olarak tanımlanan yaşama gösterdiği duygusal tepki”, Pavot ve Deiner (1993) yaşam doyumunu “öznel iyi olmanın bilişsel bir bileşeni”, Özdevecioğlu ve Aktaş (2007) ise “yaşamın genelinden alınan doyum” şeklinde tanımlamaktadır. Yetim (1991) yapılan bu tanımları üç grupta ele almıştır. “Birinci grupta yer alan tanımlarda dış ölçütler ve bunlar kapsamında yapılan değerlendirme sonucunda bireydeki mutluluk hali, ikinci grupta yer alan tanımlarda günlük yaşamın akışı içerisinde yaşanan olumlu duyguların çokluğu ve üçüncü grup tanımlarda yaşam doyumu, iyi yaşamın nasıl olduğu ve standartların neler olduğu”na ilişkin bireylerin hayatlarına dair yargılayıcı değerlendirmelerdir. Yaşam doyumunun tek taraflı, yaşamın belli bir kısmı ve belli bir zamanına ilişkin doyum sağlama olmadığı ve yaşamın geneli için mutluluk ve iyi olma durumu (Taş, 2011) olarak kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

İnsanlar hayatlarının istedikleri gibi ve beklentilerini karşılayacak şekilde olmasını isterler. İlk defa Neugarten (1961) tarafından kullanılan "yaşam doyumu" kavramı yıllardır psikoloji alanında en çok tercih edilen araştırma konusu olmuştur. Yaşam doyumuyla ilgili ilk araştırmaların 1950'lilerde başladığı ve 1970'lerden beri yaşam doyumunun "sosyal psikoloji ve endüstri psikolojisi" alanındaki çalışmalarda çok tercih edildiği görülmektedir (Acar, 2010)

Kişilerin yaşam doyumları ve bu doyumlarını etki eden etmenler ile ilgili çok sayıda araştırma ve inceleme yapılmıştır. Araştırmalarda kişilerin farklılıkları ve özelliklerinin değişikliği ile diğer dış etkenler ile birlikte veya ayrı ayrı değerlendirildiği görülmüştür. Yaşam doyumları üzerinde bu etkenlerin etkili olduğu tespit edilmiştir. Eğitim çalışanları ve öğretmenlerle ilgili çalışmalarda genellikle "okul temelli çevresel koşullar ve iş özelliklerinin yaşam doyumları üzerindeki etkileri" yoğun olarak tercih edilmiştir. Öğretmenlerle ilgili inceleme ve araştırmalarda "iş doyumunun, kişisel iş hedeflerindeki ilerleme ve pozitif duygulanımın" (Lent vd., 2011), "iş stresinin" (Lee ve Shin, 2017), "tükenmişliğin" (Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman, 2005; Telef, 2011), "özyeterlik algısının" (Camacho, 2017) öğretmenlerin yaşam doyumuna olumlu/olumsuz etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kişilerin yaşam doyumlarıyla ilgili olarak farklı farklı sebepler olabilmektedir. "Günlük hayatta mutlu olma, fiziksel iyilik, ekonomik durum ve sosyal ilişkiler yaşam doyumunu etkilemektedir. Ülke içinde krizler ve ekonomik şartlar yaşam doyumuyla ilgili olmakla birlikte, yaşam doyumunun en önemli belirleyicilerinden biri de "iş ve iş koşulları" dır. Günümüzde cemiyet hayatında yaşamın niteliği söz konusu olduğunda ilk akla gelen çalışılan ya da yapılan iş ile ilgili farklı kişisel algılar ve tutumlardır (Spector, 1997). İnsanların ortalama olarak gün içindeki zamanlarının yaklaşık %70'ini işlerinde harcadıkları söylenebilir. İnsanların çalışmakta oldukları işlerine karşı olumlu tutum içinde olmaları onların işlerinden daha fazla doyum elde etmelerine sebep olmaktadır (Erdoğan, 1997). Öğretmenlerin yaşam doyumlarının yüksek olması ve öğretmenlik mesleğine dair olumlu tutum ve davranışları eğitim kalitesini ve sistemin içindeki yakın ve uzak diğer paydaşları yakından etkilemektedir (Kıralp, Bolkan, 2017; Satılmış vd., 2017).

2.1.1. Yaşam Doyumu Kuramları

Yaşam doyumu daha çok kişisel ve psikolojik alan olarak görüldüğünden dolayı bilimsel alanda ihmal edilmiş ve bir kavram olarak yaşam doyumuyla ilgili araştırmaların da yetersiz olduğu ilgili alan yazında görülmektedir. Günümüzde yaşam doyumunun temeli “olumlu psikoloji” dayanmaktadır. “Olumlu psikoloji”nin temellerinin 2500 yıl öncesinde yaşam doyumunu kuramlarının öncüleri Sokrates, Aristoteles ve Platon tarafından atıldığı söylenebilir. “Bilgi ve erdem ile bireyin kendini geliştirmesi” yaklaşımları ile Sokrates ve Aristoteles; “ruhun akıl, irade ve içgüdüden oluştuğuna ilişkin yaklaşımları”yla Platon yaşam doyumunu kuramlarının öncüsü sayılmıştır (Şimşek, 2011).

Yaşam doyumunun tanımları incelendiğinde disiplinler arası niteliklere haiz bir kavram olduğu görülmektedir. “Aşağıdan yukarıya ve yukarıdan aşağıya kuramları”, “duyuşsal, bilişsel ve birleşik kuramlar”, “sonuç ve süreç kuramları” ve “gereksinim kuramları” bireysel olarak yaşam doyumunu açıklamaktadır. Aşağıdan yukarıya ve yukarıdan aşağıya kuramları; yaşam doyumunu ve mutluluğun dışsal ve içsel temelini değerlendirir . Duyuşsal, bilişsel birleşik kuramlar; yaşam doyumunda duygu ve bilişsel karar süreçlerinden hangisinin etkili olduğu ya da hangisinin daha fazla etkili olduğunu sorgular . Sonuç ve süreç kuramlarında ise, mutluluğun, yapılan eylemlerin sonucunda mı, yapılma sürecinde mi elde edildiğini sorgular. Gereksinim kuramları; mutluluğun çeşitli gereksinimlerin doyurulması açısından değerlendirir . Diğer kuramlar ise din ve kutsallık, ekonomi, biyoloji, felsefe, sosyoloji, iletişim ve psikoloji alanlarında yaşam doyumunu incelemiştir (Şimşek, 2011)

“Aşağıdan yukarıya ve yukarıdan aşağıya kuramları”; Diener’e göre (1984); “mutluluk, yaşamda meydana gelen olaylara bağlı olarak, anlık haz ve acıların toplamıdır.” Birey “aşağıdan yukarıya kuramı” na göre anlık olarak haz ve acıları değerlendirerek kendisini mutlu veya mutsuz olarak görür. Bu kuram temelini Kant’ın felsefesinden almıştır (Yetim, 2001).

“Yukarıdan aşağıya kuramı” na göre kişinin çeşitli olaylara karşı tutum ve davranışlarını mutluluk seviyesi belirler (Şimşek, 2011). Kişi mutlu olduğunda olaylara karşı tutumları ve davranışları ile mutsuz iken ki tutum ve davranışları taban tabana zıttır. Kişinin olaylarda sabırlı ve hoşgörülü tavır sergilemesi hayata sabır ve hoşgörülü bakabilmesiyle mümkündür. Bu nedenle tutum ve davranışlar mutlulukta önemlidir

(Yetim, 2001). “Yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya kuramı” nda sadece birinin kabul edilmesi yaklaşım açısından eksik kabul edilmektedir. Bireylerin kişilik özelliklerinden çok fazla etkilenen yaşam doyumunun yaşam koşullarından ayrı olması mümkün değildir. Bundan dolayı Yaşam doyumuyla ilgili çalışmalarda her iki yaklaşımın birlikte ele alınması gerekmektedir. “Duyuşsal, bilişsel ve birleşik kuramlar” bilgi ve duyuşun yaşam doyumundaki etkisini irdelemektedir. Yaşam doyumunu bilişsel olduğu kadar duyuşsal ağırlığı da içinde barındırmaktadır. Doyum duyuşsal özellikleri de kapsamakta ve duyguları yansıtmaktadır. Bilişsel kuram; uyum yapısının yaşam doyumunu ve mutluluk üzerinde belirleyici olduğunu ileri sürmektedir. İnsanların çok ağır koşullar olmadığı sürece uyum gösterme eğiliminde olduklarını geçmişteki travmaların bireyin mutluluğunu etkilediği ve bunun da hayatın her anı için olmadığını ileri sürmektedir. Yaşam doyumunu daha çok güncelle ilgilendiği çevre, geçmiş ve gelecek değerlendirmesiyle oluşmaktadır. “Sonuç ve süreç kuramları” mutluluğun eylem sürecinde ya da eylem sonucunda oluştuğunu inceler. Hedonizme göre “hoşa giden deneyimler mutluluk” tur. Bu kuramların hiçbiri mutluluğu kendi başlarına betimleyememektedir. Bundan dolayı kuramlar birleştirilerek “mutluluk kuramı” oluşturulmuştur (Şimşek, 2011). Böylelikle mutluluk kuramı diğer kuramlardan daha kapsamlı ve daha geniştir.

“Ereksel (telik) kuramlar” hedef, amaç ya da ihtiyaçlara ulaşıldığında mutlu ve yaşam doyumunu oluştuğunu ileri sürmektedir. “Alternatif ereksel kuramlar”, yaşantıyla öğrenilmiş gereksinimlerin karşılanmasıyla uğraşmışlardır. Buna göre bireyin gereksinimlerinin karşılanmasıyla mutlu olacaklarını ileri sürmektedirler.

“Amaç kuramları” bireyin bildiği istekleri üzerinde dururlar. Bireyin hedeflediği amacı gerçekleştirmesiyle mutlu olacağını ileri sürmektedir. Bireylerin gereksinimleri belli amaçlara yönlendirmektedir. Bundan dolayı gereksinimler ve değerler ile amaçlar birbiriyle ilişkilidirler. İhtiyaçlar Maslow’a göre evrensel, Murray’a göre kişisel olarak görülmekle ve mutlulukla ilişkili olduğu bilinmekte ve yaygın şekilde kabul görmektedir. “Aktivite kuramları” na göre insan eylemlerinin sonucudur mutluluk. İlk Aktivite kuramcısı ve temsilcisi olan Aristo’dur ve ona göre mutluluk “erdemli aktiviteden gelir, iyi başarılan aktivite mutluluk getirir” ve mutluluk davranıştan kaynaklanır (Vara, 1999).

2.2. Örgütsel Mutluluk

Mutluluk kavramı insanlık tarihi kadar eski olmakla birlikte insanın yaşam kalitesini yakından etkilemektedir. İnsanın mutluluğa ulaşma isteği, insanların hayatlarına yön verir, mutluluğa ulaşmaya teşvik eder ve hayatlarını şekillendirmelerinde önemli bir faktördür (Demir ve Murat, 2017, s.350).

Örgütsel mutluluk ise Brief ve Weiss (2002)'e göre “olumlu duyguların daha sık ve yoğun olduğu, çalışanın olumlu duygularının olumsuz duygularına baskın geldiği bir duygu durumu” (akt. Kotoğlu, 2019, s.25)'dur.

İnsanların duyguları insanların üretkenliklerini de etkilemektedir. Bundan dolayı örgütsel mutluluk, örgütlerin üretkenliklerini arttırmada çok önemlidir. Mutlu insanların üretken ve yaratıcı oldukları görülürken, mutsuz insanların ise görevlerine odaklanamadıkları görülmüştür. Örgütlerin uzun vadede işgörenlerinin mutluluğunu sağlaması halinde örgütler açısından sürdürülebilirlik, üretkenlik ve verimlilik imkanları artmaktadır (Kotoğlu, 2019, s.25).

2.2.1. Örgütsel Mutluluk Kuramları

Örgütsel mutluluk kuramlarından başlıcaları; “Uyum Düzeyi Kuramı, Uyum Kuramı, Sabit Nokta Kuramı, Erek Kuramı, Yukarıdan Aşağıya Kuramı, Aşağıdan Yukarıya Kuramı, Etkinlik Kuramı, Yargı Kuramı ve Görecelilik Kuramı” (Sancak, 2019, s.44) şeklinde başlıklar altında incelenebilir.

2.2.1.1. Uyum Düzeyi Kuramı

Kişi içinde olduğu şartlara uyum gösterir. Geçmiş yaşamında uyum gösterdiği bu ortamlarla karşılaştırma yaparak alışmış olduğu yaşamdan daha iyi şartlarla karşılaştığında kendisini mutlu olarak nitelendirdiğini ileri süren kuramdır. Kişinin uyum göstermesi belli şartlar ve zaman içinde oluşmaktadır. Şartların kişinin yapısı, beklentileri, alışma ve adaptasyon süreci gibi değişkenlere göre farklılık gösterebilir. Bundan dolayı uyum düzeyinin farkı farklı olması mümkündür ve doğal karşılanmalıdır.

2.2.1.2. Uyum Kuramı

Kişiler yaşamlarında ilk kez karşılaştıkları uç bir olayla ilgili tutumları olumlu veya olumsuz olarak kendini göstermektedir. Kişiler olumlu veya olumsuz tutumlarına göre tepki vererek kendilerini mutlu veya mutsuz olarak nitelendirir. Ancak süreç içinde bireyler hiç alışılmadık olaylara da alışır ve normal mutluluk gibi tepki verirler. Bu durum aslında tecrübe, kabullenme, alışma gibi tutum ve davranışlarla kendini göstermektedir. Anormal davranışlar normalleşmeye başlar. Sıra dışı olaylar sıradanlaşır, tepkiler ve refleksler azalır. Kısaca uyum kuramı; yeni mutluluk düzeyinin zaman içinde normal düzeye inmesidir.

2.2.1.3. Sabit Nokta Kuramı

Kişilerin bazı olayları yaşamının amacı olarak görmesi veya “başına gelebilecek en kötü durum olarak” değerlendirmesi ve bunlara odaklanmasının uzun dönemde mutluluk seviyesini etkileyip/etkilemeyeceği üzerinde durur. İnsanlar yaşamının en önemli varlık nedeni olarak gördükleri bazı olayları ve olguları süreç içinde böyle olmadığına tanıklık edebilirler. Aynı şekilde karşılaştıkları olaylardan olağanüstü bir şekilde etkilenecek yaşamlarının sonu ya da dünyanın sonu gibi görebilirler. Bu iki uç duygu ve tutumun süreç içinde bireyin mutluluk düzeyini ne derece etkileyeceği ile ilgilenmektedir.

2.2.1.4. Erek Kuramı

Erek kuramına göre kişilerin mutluluğu amaçlarını gerçekleştirmesine bağlıdır. Kişinin amaçlarını gerçekleştirmeleri, hedeflerine ulaşmaları mutlu olmak için gerekli tezi üzerine kurulan bu teoride amaçların ne kadar ulaşılabilir olduğu büyük öneme sahiptir. Çünkü mutlu olmanın koşulu bu amaçlara ulaşılmasına bağlanmıştır. Amaçlar ile mutluluğun birbirine bu kadar yakın ilişkisi amaçların ulaşılabilirliğinin kişiden kişiye değiştiği gibi imkan ve şartların da bu amaçları gerçekleştirilmesi için uygun olması, doğru yer ve zamanda gerekli hamlelerin yapılmasını gerektirmektedir. Freud ve Maslow’un kuramları ile “sürdürülebilir mutluluk” kavramının temeli bu erek kuramına dayanmaktadır.

2.2.1.5. Yukarıdan Aşağıya Kuramı

Bu kurama göre kişinin mutluluğu “kişilik yapısı ve karakter özellikleri” ne dayanmaktadır. Kişinin kişiliğini oluşturan karakter özelliklerinin kişiden kişiye farklılık gösterdiği bilinmektedir. Karakter yapısının oluşumunun bir süreç içerdiği ve bu sürecin psikolojik olarak bebeklik ve daha öncesinden itibaren değişik koşullar içinde olduğu görülmektedir. Bu süreç içinde belli travmalar yaşandığı ve bu sürecin hala devam ettiği düşünüldüğünde değişim ve dönüşümün de devam ettiği ve sürekli olduğu söylenebilir. Tüm bu süreç içinde kişinin kişilik yapısı gereği iyimser ve olumlu ise mutlu olur. Fakat kötümser ve olumsuz bakış açısıyla yaklaşım gösterirse de mutsuz olur. Yukarıdan aşağıya kuramına göre kişinin “iyimser yaklaşımının mutlu olmasına sebep olduğu ve kötümser yaklaşımının ise mutsuzluğa sebep olduğu öne sürülmektedir.

2.2.1.6. Aşağıdan Yukarıya Kuramı

Aşağıdan yukarıya kuramına göre kişi yaşamı boyunca yaşamış olduğu olumlu ve olumsuz duyguları değerlendirerek mutluluk seviyesini belirler. Yaşamı boyunca olumlu anları çok olan kişinin mutlu olması ve olumsuz anları çok olan kişinin de mutsuz olması öngörülmektedir. Bu yaklaşımda kişilerin yaşamları süresince yaşadıkları bu olumlu ve olumsuz duyguları değerlendirme biçimleri zaman içinde değişebilmektedir. Bu değişimin şiddet ve süresi burada önemli olup bu kurama göre devamlı surette “olumlu anları biriktiren insanların mutlu, olumsuz anları biriktiren insanların mutsuz” olacağı ileri sürülmektedir.

2.2.1.7. Etkinlik Kuramı

Etkinlik kuramında; kişilerin amaçlara ulaşmasından ziyade amaçlarına ulaşırken sürecin verdiği doyum, sosyal etkileşim ve faaliyetlerin yaşam tatminini arttırdığını ileri sürmektedir. Bu kuramda amaçlardan ziyade süreç, süreç içinde alınan haz, sosyalleşme ve bu süreçteki faaliyetler daha önemlidir. Sonuçtan çok süreç ve faaliyetler ön plandadır. Sürecin iyi yönetilmesi ve sosyal etkileşim ve sosyal faaliyetlerin kişinin mutluluğunu sağlamaya yeteceği ileri sürülmektedir. Etkinliklerin

içeriği ve niteliğinin kişinin yapısı, beklentileri ve amaçlarıyla örtüşmesi mutluluk sağlamada önemli etken olarak değerlendirilmektedir.

2.2.1.8. Yargı Kuramı

Kişilerin farklı seviyelerde mutluluk standardı oluşturduğunu ve farklı olaylarda bu standardı geçip geçmediğine bakarak mutlu olma halinin oluştuğunu ileri sürmektedir. Kişilere göre mutluluk standardı değişmekle birlikte mutlu olma hali de değişmektedir. Kişinin yaşamı boyunca farklı olaylarla karşılaşması ve bu olaylardan etkilenmesi farklı standartlar geliştirmesine imkân vermektedir. Bu standartların zamanla değişmesi ve bu değişimin de standartların oluşmasında farklılık yaratması muhtemeldir. Yargı kuramı bu standartların oluşumu ve bu standartlara göre mutluluğun olduğu teorisinden hareket etmektedir.

2.2.1.9. Görecelilik Kuramı

Görecelilik kuramına göre “mutluluk nesnel değildir ve bireyin öznel algısına bağlıdır”. Aynı olaydan etkilenen bireylerin farklı mutluluk düzeylerinin olması ya da birinin mutlu olurken diğerinin mutlu olmaması mutluluğun öznel olduğunu ortaya koymaktadır. Kişiden kişiye değişiklik gösteren mutluluğun nesnellikten uzak, öznel olduğu, objektif olmaktan ziyade sübjektif olduğunu göstermektedir. Kişinin mutluluğu bu kurama göre “Kıyaslama, karşılaşma, standartların keyfiliği” olmak üzere üç aksiyom ile temellendirilmiş ve kişiler mutlu olma ya da olmama durumunu bunlara göre şekillendirmektedir.

2.3. Örgütsel Mutluluk ve Önemi

Mutluluğun tanımı farklı şekillerde tanımlandığı gibi örgütsel mutluluk da farklı şekillerde ifade edilmiştir. Arslan (2018) örgütsel mutluluğu; “örgütsel bağlam içinde bireyin performansını en üst düzeye çıkararak ve potansiyelini gerçekleştirmek için bireyi harekete geçiren bir zihin yapısı” olarak ifade etmektedir(s.55). Tanımlamada da görüldüğü gibi örgütler için örgütsel mutluluk çok önemli olmasına rağmen örgütlerin birçoğunun örgütsel mutluluğu yeteri kadar önemsemediği görülmektedir. Bazı örgütler mutluluk düzeyiyle örgütlerinin etkinliği arttırmak ve örgütsel mutluluğun

gerçekleştirilmesi amacıyla rehberlik hizmetlerinin sunulduğu görülmektedir (Yılmaz, 2004, s.29).

2.4. İlgili Çalışmalar

Literatür taramasında yaşam doyumunun, “mesleki doyum, yalnızlık, mesleki tükenmişlik, öz yeterlik, akıl dışı inançlar, kimlik işlevleri, duygusal zekâ, anne-baba tutumları, bireysel bütünlük duygusu, aile bütünlük duygusu ve benlik saygısı, psikolojik yardım alma, öznel iyi oluş” gibi konularla ilişkisi incelendiği görülmüştür (Keser, 2005; Annak, 2005; Serin ve Özbulak, 2006; Çeçen, 2008; Gürsoy, 2009; Yılmaz ve Altınok, 2009; Çivitçi, 2009; Ay ve Avşaroğlu, 2010; Dilek, 2010; Telef, 2011; Demir, 2011; Doğan ve Eryılmaz, 2012; Doğan, vd., 2012). Ayrıca öğretmen adaylarının yaşam doyumlarıyla iş doyumunu, öz-yeterlik, duygusal zekâ, tükenmişlik ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmalar bulunmaktadır (Şahin, 2008; Telef, 2011; Özyürek, vd., 2012; Ergin, vd., 2013; Kabasakal ve Uz-Baş, 2013).

Titrek, Bayrakçı ve Zafer (2009) “Okul Yöneticilerinin Duygularını Yönetme Yeterliklerine İlişkin Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Görüşleri” adlı çalışmalarında “okul yöneticilerinin sorumlulukları yerine getirme, sözlerini tutma, etik davranışlarda bulunma yeterliliklerinin yüksek düzeyde olduğu fakat öfkeden kurtulma, sakin olma ve stresli durumlarda sakinleşme konularında yetersizliklerinin olduğu” görülmüştür. “Ayrıca cinsiyet, kıdem, okul türü, yöneticinin yönetim tarzı ve yöneticiye politik yakınlık değişkenlerine göre duyguları yönetme becerileri arasında anlamlı farklılık olduğu” tespit edilmiştir.

Şahin ve arkadaşları (2009) “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Yaşam Doyum Düzeyleri” adlı çalışmada İngilizce ve Türkçe Öğretmenliğinde okuyan öğretmen adaylarının yaşam doyum düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları farklı değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırmada yaşam doyumunu puan ortalamalarının kızların erkeklerden yüksek olduğu, öğrenim görülen bölümden memnuniyet durumuna göre memnuniyet düzeyi yüksek olduğu görülmüş fakat yaşam doyumunu açısından bölümden memnuniyet değişkeninde farklılık görülmemiştir. Ayrıca yaşam doyum düzeyi yükseldikçe öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumların da yükseldiği görülmüştür (Recepoglu, 2013, s.316).

Döş (2013) “Mutlu Okul” adlı araştırmasında huzurlu ve mutlu okulları “mutlu okul” şeklinde tanımladığı görülmüştür. Ayrıca “mutluluğun yaşama bağlanmayı güçlendirdiği, okul başarısını ve verimliliğini arttırdığı” görülmüştür.

Bulut (2015) "Ortaöğretim Öğretmenlerinin Örgütsel Mutluluk Algılarının İncelenmesi: Bir Norm Çalışması" adlı araştırmasında ortaöğretim öğretmenlerinin “yönetim süreçleri, mesleki tutum, iletişim ve adanmışlık” boyutunda "yüksek düzeyde" “ekonomik koşullar boyutu” nda ise "düşük düzeyde" örgütsel mutluluk algıları olduğu görülmüştür.

Argon (2015) “Öğretmenlerin Sahip Oldukları Duygu Durumlarını Okul Yöneticilerinin Dikkate Alıp Almamalarına İlişkin Görüşleri” adlı araştırmasında “öğretmenlerin duygu durumları üzerinde kurumun, yönetici ve öğretmen özelliklerinin, yönetsel süreçlerin, iletişimin, akademik etkinliklerin ve okul çevresinin etkili olduğu” görülmüştür. Ayrıca yöneticilerin öğretmenlerin duygu durumlarını dikkate alsa da uygulamada bir farklılık göstermedikleri, öğretmenlerin kişisel ve örgütsel nedenlerle mutluluk ve huzurlu olma gibi olumlu duygu durumlarını gerçek olarak paylaşmak yerine mutlu ve huzurluymuş gibi rol yaptıkları; kızgınlık, öfke gibi olumsuz duygu durumlarını ise yansıttıkları” görülmüştür.

Şengül ve Demirel (2016) “Türkçe Öğretmenlerinin Duygu Dışavurum Tarzları Üzerine Bir İnceleme” adlı araştırmasında “öğretmenlerin mutluluk duygularını olabildiğince yansıtmaya çalışırken, üzüntü ve öfke duygularını ise bazen dışa vurdukları, mesleki kıdemleri, sınıflardaki öğrenci sayısı arttıkça ve yerleşim yeri küçüldükçe olumsuz duygu durumlarını daha fazla yansıttıkları” görülmüştür.

Argon ve Tabak (2018) “Örgütsel Demokrasi ve Örgütsel Mutluluğa Yönelik Öğretmen Görüşleri” adlı araştırmalarında “örgütsel demokrasini katılım-eleştiri, şeffaflık, adalet, hesap verebilirlik, eşitlik alt boyutları ve toplamı, örgütsel mutluluğun olumlu duygular, potansiyeli gerçekleştirme alt boyutları ve toplamı ile orta düzeyde, pozitif yönlü anlamlı ilişki” tespit edilmiştir.

Arslan ve Polat (2017) “Örgütsel Mutluluk Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması” adlı araştırmalarında Demo ve Paschoal (2013)’ın geliştirmiş olduğu “Örgütsel Mutluluk Ölçeği” Türkçeye çevrilerek geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılarak ölçeğin üç faktörlü yapısı teyit edilmiştir.

Arslan (2018) "Öğretmenlerin Farklılıkların Yönetimi Yaklaşımlarına İlişkin Algıları ile Örgütsel Mutluluk Algıları Arasındaki İlişki” adlı araştırmalarında “örgütsel mutluluk ile farklılıkların yönetimi yaklaşımlarından tümeleştirme ve öğrenme, renk

körlüğü ve eşitlik yaklaşımları arasında anlamlı ilişki bulunduğunu fakat homojenliğin desteklenmesi ve erişim yaklaşımlarıyla örgütsel mutluluk arasında bir ilişki bulunmadığı” görülmüştür.

Moçoşoğlu ve Kaya (2018) “Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Örgütsel Sessizlik ile Örgütsel Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki: Şanlıurfa İli Örneği” adlı araştırmalarında “Örgütsel Sessizlik Ölçeği” ve “Örgütsel Mutluluk Ölçeği” ile toplanan verilerin analizinde “örgütsel sessizlik ile örgütsel mutluluk arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki” tespit edilmiştir.

Çetin ve Polat (2019) “Ortaokul Öğretmenlerinin Örgütsel Mutluluk Algılarının Analizi” adlı çalışmasında öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeylerinin genel olarak “yüksek” olduğu, “Örgütsel Mutluluk Ölçeği” olumlu duygular ile potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutlarında yüksek, olumsuz duygularda düşük düzeyde olduğu” görülmüştür.

Özdemir ve Kış (2019) “Öğretmenlerin Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi: Gaziantep İli Örneği” adlı araştırmalarında “Okul Örgütsel Mutluluk Ölçeği” ile elde ettikleri verilerin analizinde “brans, statü, yöneticiyle olan ilişkiler, diğer öğretmenlerle olan ilişkiler, maaş, kurum memnuniyeti değişkenleriyle anlamlı ilişki” görülürken brans öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerine göre daha yüksek mutluluk puanı aldığı belirlenmiştir.

Türker ve Çelik (2019) “Öğretmenlerde iş ve aile çatışmasının yaşam doyumu üzerindeki etkisinde iş doyumunun aracı rolü” adlı çalışmalarında “iş-aile çatışması boyutunun yaşam doyumu üzerinde; aile-iş çatışması boyutunun da iş doyumunu üzerinde doğrudan bir etkisinin olmadığı” sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca iş-aile çatışması iş doyumunu olumsuz ve doğrudan etkilediği için yaşam doyumunu yordadığı ve iş-aile çatışmasının yaşam etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, “araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesi”nde yararlanılan istatistiksel işlemlere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Deseni

Araştırma “betimsel ve ilişkisel tarama modeli”nde gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, önceki ya da hali hazırdaki gerçek bir olay ya da durum, olay, kişi, nesne vb. kendi şartlarında ve olduğu gibi tanımlayan araştırma modelleridir. Genel tarama modelleri, “çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama” düzenlemeleridir. İlişkisel tarama modeli ise “iki ya da daha fazla değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modeli” dir (Karasar, 2012, s. 77-79).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ve Merkezefendi ilçesinde ortaokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma evreninde 2600 civarında öğretmen bulunmaktadır. Çalışmada evreni temsil edebilecek öğretmenlerden “rastgele örnekleme” yapılarak 300 öğretmen seçilmiş ve bu öğretmenlere anketler dağıtılmıştır. Anket sorularını eksiksiz yanıtlayan 258 katılımcı öğretmenden veriler elde edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada üç bölümden oluşan veri toplama aracı kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünde öğretmenlere ait genel bilgileri içeren (a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Medeni

durum, d) Branş, e) Eğitim düzeyi, f) Kıdem olmak üzere 6 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde “Yaşam Doyum Ölçeği” ve Üçüncü bölümde “Örgütsel Mutluluk Ölçeği” kullanılmıştır.

Yaşam Doyumu Ölçeği Diener (1985) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe uyarlaması Dağlı ve Baysal (2016) tarafından yapılmış olup 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçek orijinalinde 7’li likert tipi oluşturulmuş ve Türkçeye uygun olması için 5’li Likerte dönüştürülmüştür. “Maddelerin iç tutarlığını veren Cronbach Alpha Katsayısı 0,88 olarak hesaplanmıştır” (Dağlı ve Baysal, 2016, s.1258). Bu çalışmada, Yaşam Doyum Ölçeği güvenilirlik ve geçerlilik testi için analiz yapılarak Cronbach Alpha değeri 0,98 ölçülmüş ve bu ölçüm ölçeğin güvenilirliği çok yüksek olduğunu göstermiştir.

Örgütsel Mutluluk Ölçeği Paschoal ve Tamayo (2008) tarafından geliştirilmiş ve Demo ve Paschoal (2013) tarafından İngilizceye uyarlanmıştır. Türkçe uyarlaması Arslan ve Polat (2017) tarafından yapılmıştır. Olumlu duygular, olumsuz duygular ve potansiyelin gerçekleştirilmesi olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin toplam varyansı %63’ünü açıklayan üç faktörlü olduğu görülmüştür. 29 maddelik ölçeğin “*olumlu duygular*” boyutunda madde faktör yükleri. 60 ve. 91 arasında değişen dokuz, “*olumsuz duygular*” boyutunda madde faktör yükleri. 61 ve. 85 arasında değişen 12, “*potansiyelin gerçekleştirilmesi*” boyutunda madde faktör yükleri. 51 ve. 88 arasında değişen sekiz madde yer almaktadır. “Olumlu duygular, olumsuz duygular ve potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutları”nın açıkladıkları varyans oranları sırasıyla; %37, %19.92 ve %6.04; özdeğerleri 11.1, 5.98 ve 1.77 olarak bulunmuştur. Alt boyutların iç tutarlılık katsayıları sırayla .92, .94 ve .92 olarak hesaplanmıştır (Arslan ve Polat, 2017, s.616). Dolayısıyla örgütsel mutluluk ölçeğinin de geçerlik ve güvenilirlik kat sayısının yüksek olduğu görülmüştür. Ölçme araçlarının hem geçerlik hem de güvenilirlik düzeylerinin yüksek olduğu ve araştırmanın amacını ortaya çıkarmaya yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Örgütsel Mutluluk Ölçeği güvenilirlik ve geçerlilik analizinde Cronbach Alpha değeri 0,77 hesaplanmıştır. Elde edilen değere göre ölçek verilerinin güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alt boyutlara bakıldığında olumlu duygular alt boyutu 1,4,6,8,10,12,14,17 ve 19. maddeler ile olumsuz duygular alt boyutu 2,3,5,7,9,11,13,15,16,18,20 ve 21. maddeler ile ölçülmüş ve potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutu ise 22,23,24,25,26,27,28 ve 29. maddeler ile ölçülmüştür.

3.4.Verilerin Analizi

2019-2020 eğitim öğretim yılında Denizli merkez metropol ilçeleri olan Pamukkale ve Merkezefendi ilçesinde çalışan öğretmenlerin ölçeğe verdikleri yanıtlar SPSS 24 paket programına kodlanarak yüklenmiş ve analiz edilmiştir.

Verilerin dağılımının normal dağılım gösterip/göstermediğini analizi amacıyla yapılan basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerlerine bakıldığında aşağıda tabloda gösterilen veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler -2 ile +2 arasında olduğundan dolayı analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Ancak medeni durum değişkeniyle ilgili analizler bekar sayısının 30'un altında olmasından dolayı non-parametrik testler de kullanılmıştır. Buna ilişkin veriler Tablo 3.4.1'de verilmiştir.

Tablo 3.4.1.Yaşam Doyum Ölçeği ve Örgütsel Mutluluk Ölçeği Verilerinin Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness)Analizi

Ölçekler	Basıklık (Kurtosis) Değeri	Çarpıklık (Skewness) Değeri
Yaşam Doyum Ölçeği	,978	-,983
Örgütsel Mutluluk Ölçeği	-,789	-,003
Olumlu Duygular	-,836	-,022
Olumsuz Duygular	1,768	1,696
Potansiyeli Gerçekleştirme	-,639	-,017

Tablo 3.4.1. incelendiğinde ölçek verilerinin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Bundan dolayı analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Ayrıca manidarlık sınamalarında anlamlılık düzeyi olarak $\alpha = .05$ alınmıştır. Araştırmada elde edilmiş olan verilerin analizinde aşağıdaki istatistiksel yöntemler izlenmiştir.

1) Araştırmanın katılımcı öğretmenlerinin kişisel/demografik değişkenlerinin dağılımının analizinde “betimsel istatistikler (frekans ve yüzde)” kullanılmıştır.

2) Öğretmenlerin cinsiyet, öğrenim durumu, çalışılan kurum gibi kategorik ikili değişkenler arasındaki fark analizinde “Independent Sample T” testi yapılmıştır.

3) Öğretmenlerin yaş ve mesleki kıdemi ikiden fazla kategorik değişkeni inceleyen “tek yönlü varyans analizi (One way Anova)” kullanılmıştır. Bu incelemede fark görüldüğünde farkın anlamlılık testi için (Tukey HSD) kullanılmıştır.

4) Değişkenler arasındaki ilişkiyi analiz etmek için “Pearson Korelasyon Testi” analizi kullanılmıştır.

Ölçeklerin ölçek aralıkları ve düzeylerini belirlemede; Yaşam Doyum Ölçeğindeki dört aralık ve beş seçenek olduğu için (4:5=0,80) sonucunda elde edilen sayı en alt sayıdan başlayarak eklenmek suretiyle;

1,00 – 1,80 Çok Düşük

1,81 – 2,60 Az

2,61 – 3,40 Orta

3,41 – 4,20 Yüksek

4,21 – 5,00 Çok Yüksek şeklinde yorumlanmıştır.

Örgütsel Mutluluk Ölçeğindeki dört aralık ve beş seçenek olduğu için (4:5=0,80) sonucunda elde edilen sayı en alt sayıdan başlayarak eklenmek suretiyle;

1,00 – 1,80 Çok Düşük

1,81 – 2,60 Az

2,61 – 3,40 Orta

3,41 – 4,20 Yüksek

4,21 – 5,00 Çok Yüksek şeklinde yorumlanmıştır.

Korelasyon katsayısının yorumlanmasında +/- 0.00 ile +/- 0.29 aralığı düşük ilişkili, +/- 0.30 ile +/- 0.69 aralığı orta ilişkili, +/- 0.70 ile 1.00 aralığında ise yüksek ilişkili şeklinde yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde anket ile elde edilen verilerin SPSS ile analizi sonucunda elde edilen bulgulara ve bulguların yorumlanması yapılmıştır. Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlerin kişisel özellikleri ile alt problemlere ilişkin bulgu ve bulgularla ilgili yorumlar aşağıda ve ilerleyen sayfalarda yer verilmiştir.

4.1. Katılımcılara Ait Betimsel Bulgular

Araştırmaya katılarak anket sorularının tamamına cevap veren 258 katılımcıya ilişkin bulgular aşağıdadır.

Tablo 4.1.1. *Katılımcı Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı*

Değişken	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kadın	111	43,0
	Erkek	147	57,0
Yaş	20-40	120	46,5
	41 ve üzeri	138	53,5
Medeni Durum	Evli	238	92,2
	Bekâr	20	7,8
Branş	Okulöncesi ve Sözel Dersler (Sosyal Bil., İngilizce, Din KAB., Beden Eğt.)	160	62,0
	Sayısal Dersler (Matematik, Fen ve Teknoloji)	98	38,0
Eğitim Düzeyi	Lisans	220	85,3
	Lisansüstü	38	14,7
Kıdem	0-15 yıl	95	36,8
	16-25 yıl	124	48,1
	26 yıl ve üzeri	39	15,1

Tablo 4.1.1’de öğretmenlerin % 43’ünün kadın; % 57’sinin erkek olduğu, % 46,5’inin 20-40 yaş aralığında olduğu görülürken % 53,5’inin 41 yaş ve üzeri olanlardan oluştuğu, % 92,2’sinin evli olduğu görülürken % 7,8’inin ise bekâr olduğu, branş dağılımına bakıldığında en fazla katılımcı öğretmenin % 62,0’sinin Okulöncesi ve sözel dersler (Sosyal Bilgiler, İngilizce, Din KAB., Beden Eğitimi) branşlarından, % 38,0’inin Sayısal Dersler (Matematik, Fen ve Teknoloji) branşından oldukları, % 85,3’ünün Lisans mezunu olduğu görülürken % 14,7’sinin ise Lisansüstü mezunu olduğu, kıdem durumuna bakıldığında en fazla katılımcı öğretmenin % 48,1’inin 16-25 yıl aralığında kıdemi olanlar oluştururken bunu % 36,8 ile 0-15 yıl aralığında kıdemi olan öğretmenlerin izlediği görülürken en az katılımcı öğretmenin ise % 15,1 ile 26 yıl üzeri kıdemi olan öğretmenlerin oluşturduğu görülmüştür. Bu verilerden hareketle katılımcı öğretmenlerin büyük kısmının cinsiyetinin erkek olduğu, büyük kısmının orta yaşlarda olduğu, evli olduğu, branş olarak okulöncesi ve sözel dersler olduğu, büyük kısmının lisans mezunu olduğu ve genel olarak katılımcı öğretmenlerin eğitim düzeylerinin yüksek olduğu, kıdem olarak 16-25 yıl aralığında yoğunlaştığı görülmüştür.

4.2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

“Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyi nedir?”, “Öğretmenlerin örgütsel mutluluk ve alt boyutlarına ilişkin algıları nedir?”, “Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyi, kişisel (cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, eğitim düzeyi, kıdem) değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?”, “Öğretmenlerin örgütsel mutlulukları (ve alt boyutlarına) ilişkin algıları, kişisel (cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, eğitim düzeyi, kıdem) değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?”, “Öğretmenlerin yaşam doyumları ile örgütsel mutlulukları arasında anlamlı ilişki var mıdır?” sorularına yanıt oluşmak üzere beş alt probleme ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyi nedir?” olarak ifade edilmiştir. Bu alt probleme yanıt bulmak için veriler analiz edilmiş ve Tablo 4.2.1’de görülen bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 4.2.1. *Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Düzeyi Analizi*

Değişken	<i>n</i>	\bar{X}	<i>S</i>	Düzeyi
Yaşam Doyumu Genel	258	3,49	,64	Yüksek

Tablo 4.2.1’e dikkatle bakıldığında yapılan analiz neticesinde öğretmenlerin yaşam doyumuna bakıldığında ($\bar{X}=3,49$) ortalamayla “Yüksek” düzeyinde olduğu görülmüştür. Dolayısıyla öğretmenlerin yaşam doyumuna ilişkin algılarının “Yüksek” düzeyinde olduğu ve genel anlamda yaşam doyumunu sağladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç eğitim öğretim sürecinin mimarı öğretmenlerin yaşamlarında tatmin oldukları ve doyum sağladıkları şeklinde yorumlanmıştır.

4.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Öğretmenlerin örgütsel mutluluk ve alt boyutlarına (olumlu duygular alt boyutu, olumsuz duygular alt boyutu ve örgütsel mutluluk potansiyelin gerçekleştirilmesi) ilişkin algıları nedir?” biçiminde belirlenmiştir.

Öğretmenlerin örgütsel mutluluklarına ilişkin algılarının belirlemek için yapılan analiz sonuçları Tablo 4.2.2.1’de verilmiştir.

Tablo 4.2.2.1. *Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk (Toplam Puan) Algıları Analizi*

Değişken	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S</i>	<i>Düzey</i>
Örgütsel Mutluluk Toplam Puan	258	2,63	,42	Orta

Tablo 4.2.2.1'e dikkatle bakıldığında yapılan analiz neticesinde öğretmenlerin örgütsel mutluluk algıları bakıldığında 46 ile 104 aralığında değişim gösterdiği ortalamanın ise ($\bar{X}=2,63$) ortalama düzeyinde olduğu görülmüştür. Dolayısıyla öğretmenlerin örgütsel mutluluk algılarının ortalamanın üstünde olduğu ve mutlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgudan yola çıkarak öğretmenlerin meslek itibarıyla bireysel olarak doyumlarının yüksek olduğu ve bunun sonucu olarak mutlu oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin örgütsel mutluluk alt boyutlarına ilişkin algılarının belirlemek için yapılan analiz sonuçları Tablo 4.2.2.2'de verilmiştir.

Tablo 4.2.2.2.Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına İlişkin Algılarının Analizi

Alt Boyutlar	N	\bar{X}	S	Düzeyi
Olumlu Duygular	258	3,13	,93	Orta
Olumsuz Duygular	258	1,79	,65	Çok Düşük
Potansiyelin Gerçekleştirilmesi	258	3,35	,86	Orta

Tablo 4.2.2.2'e dikkatle bakıldığında yapılan analiz neticesinde öğretmenlerin örgütsel mutluluk algıları olumlu duygular alt boyutuna bakıldığında ortalamanın ise ($\bar{X}=3,13$) ortalama ile "Orta Düzeyde" olduğu görülmüştür. Dolayısıyla öğretmenlerin "örgütsel mutluluk olumlu duygular alt boyutu"na ilişkin algılarının "Orta düzeyde" düzeyde olduğu ve örgütsel mutluluk olarak olumlu duygular anlamında orta düzeyde mutlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin "örgütsel mutluluk olumsuz duygular alt boyutu"na bakıldığında ortalamanın ise ($\bar{X}=1,79$) ortalama ile "Çok Düşük" düzeyinde olduğu görülmüştür. Dolayısıyla öğretmenlerin "örgütsel mutluluk olumsuz duygular alt boyutu"na ilişkin algılarının "Çok Düşük" düzeyinde olduğu ve örgütsel mutluluk olarak olumsuz duygular taşımadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda eğitim çalışanlarından öğretmenlerin örgütsel mutluluk anlamında olumsuz duygular taşımadıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin örgütsel mutluluk potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutuna bakıldığında ortalamanın ($\bar{X}=3,35$) ortalama ile "Orta Düzeyde" düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu verilerden hareketle öğretmenlerin "örgütsel potansiyelin

gerçekleştirilmesi alt boyutu”na ilişkin algılarının “Orta Düzeyde” düzeyinde olduğu ve örgütsel mutluluk anlamında potansiyellerini orta düzeyde gerçekleştirebildikleri söylenebilir. Öğretmenlerin potansiyellerini gerçekleştirme imkânlarının arttırılması öğretmenlerin örgütsel mutluluklarını da arttıracığı öngörüsünden hareketle incelenmesi ve üzerinde çalışılması gereken önemli bir konudur.

4.2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyi, kişisel (cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, eğitim düzeyi, kıdem, görev yaptığı ilçe)değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeylerine ilişkin algılarının cinsiyete göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek için yapılan t testi analiz sonuçları Tablo 4.2.3.1’de verilmiştir.

Tablo 4.2.3.1. Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Yönelik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Cinsiyet	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
Kadın	111	3,51	,64	,56	,57
Erkek	147	3,47	,63		

* $p>0,05$

Tablo 4.2.3’e dikkatle bakıldığında yapılan Bağımsız Örneklem T Testi analizi sonucunda öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği ($t= ,56; p>0,05$) görülmüştür. Öğretmenlerin cinsiyetinin kadın ya da erkek olması öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyi üzerinde herhangi bir farklılık oluşturmadığı ve öğretmenlerin cinsiyeti ne olursa olsun öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyinin aynı-benzer olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeylerine ilişkin algılarının yaşa göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını analiz etmek için yapılan t testi analizi sonuçları Tablo 4.2.3.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2.3.2. *Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Yönelik Algılarının Yaş Değişkenine Göre t Testi Sonuçları*

Yaş	N	\bar{X}	s	t	P
20-40 yaş	120	3,48	,67	-,22	,82
41 ve üzeri	138	3,50	,61		

* $p>0,05$

Tablo 4.2.3.2'e dikkatle bakıldığında yapılan Bağımsız Örneklem T Testi analizi neticesinde öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyinin yaşa göre anlamlı farklılık göstermediği ($t= -,22$; $p>0,05$) görülmüştür. Bu bulgudan hareketle öğretmenlerin yaşı ne olursa olsun yaşam doyumuna ilişkin algılarının aynı ya da benzer olduğu ve yaş farklılıklarının öğretmenlerin yaşam doyumuna ilişkin olarak herhangi bir farklılık yaratmadığı söylenebilir.

Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeylerine ilişkin algılarının medeni durumlarına göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını analiz etmek için yapılan *Whitney U Testi* analiz sonuçları Tablo 4.2.3.3'de verilmiştir.

Tablo 4.2.3.3. *Öğretmenlerin Yaşam Doyumu Yönelik Algılarının Medeni Durum Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları*

Değişken	Kategori	n	Sıra Toplamı	Sıra		U	Z	p
				Ortalaması				
Medeni Durum	Evli	238	31910,00	134,08		1291,00	-3,432	,00
	Bekar	20	1501,00	75,05				

* $p<0,05$

Tablo 4.2.3.3'e dikkatle bakıldığında yapılan Mann-Whitney U analizi sonunda öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyinin medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterdiği ($U= 1291,00$; $p<0,05$) görülmüştür. Bir başka ifadeyle öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyleri öğretmenlerin medeni durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir. Sıra ortalamasına bakıldığında evlilerin bekarlara göre yaşam doyumu seviyesi ve puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Evlilerin yaşam doyumu bekarlara göre çok yüksek olduğu ve yaşam doyumunda evli olmanın avantaj içerdiği şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeylerine ilişkin algılarının branş değişkenine göre anlamlı farklılık yaratıp/yaratmadığını analiz etmek için yapılan t testi analizi sonuçları Tablo 4.2.3.4’de verilmiştir.

Tablo 4.2.3.4 *Öğretmenlerin Yaşam Doymu Yönelik Algılarının Branş Değişkenine Göre t Testi Sonuçları*

Branş	N	\bar{X}	S	t	P
Okulöncesi ve sözel dersler	160	3,48	,64	-,17	,86
Sayısal dersler	98	3,50	,63		

* $p>0,05$

Tablo 4.2.3.4’e dikkatle bakıldığında yapılan Bağımsız Örneklem T Testi analizi sonucunda öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyinin branşa göre anlamlı farklılık göstermediği ($t= -,17$; $p>0,05$) görülmüştür. Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyinin branş değişikliğine göre farklılık göstermediği, başka bir deyişle öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyleri öğretmenlerin branş değişikliğine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeylerine ilişkin algılarının eğitim durumuna göre anlamlı farklılık yaratıp/yaratmadığı analiz için yapılan t testi analizi sonuçları Tablo 4.2.3.5’de verilmiştir.

Tablo 4.2.3.5. *Öğretmenlerin Yaşam Doymu Yönelik Algılarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre t Testi Sonuçları*

Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	S	t	P
Lisans	220	3,51	,60	1,46	,144
Lisansüstü	38	3,35	,80		

* $p>0,05$

Tablo 4.2.3.5’e dikkatle bakıldığında yapılan Bağımsız Örneklem T Testi analizi sonucunda öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği ($t= 1,46$; $p>0,05$) görülmüştür. Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyinin eğitim düzeyi değişkenine göre herhangi bir farklılık göstermediği görülmüştür. Dolayısıyla öğretmenlerin yaşam doyumu düzeylerinin eğitim düzeyine göre herhangi bir değişiklik göstermediği, öğretmenlerin eğitim düzeyi ne olursa olsun yaşam doyumlarının aynı-benzer olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeylerine ilişkin algılarının kıdemlerine göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek için yapılan ANOVA testi analizi sonuçları Tablo 4.2.3.6’de verilmiştir.

Tablo 4.2.3.6. *Öğretmenlerin Yaşam Doymu Yönelik Algıları ile Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları*

Kıdem	<i>n</i>	\bar{X}	<i>S</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Fark
0-15 yıl	95	3,59	,64			
16-25 yıl	124	3,47	,65	2,73	,06	Yok
26 yıl ve üzeri	39	3,31	,56			

* $p > 0,05$

Tablo 4.2.3.6’ye dikkatle bakıldığında yapılan Varyans Analizi (Anova) Testi ile analiz sonucunda öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyinin kıdeme göre anlamlı bir farklılık ($F=1,142$; $p > 0,05$) görülmemiştir. Bu verilerden hareketle öğretmenlerin kıdemi ne olursa olsun yaşam doyumuna ilişkin algılarının aynı ya da benzer olduğu ve kıdem farklılıklarının öğretmenlerin yaşam doyumuna ilişkin herhangi bir farklılık yaratmadığı öğretmenlerin kıdemi ne olursa olsun yaşam doyumu düzeylerinin aynı ya da benzer olduğu söylenebilir.

4.2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyi, kişisel (cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, eğitim düzeyi, kıdem) değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyleri ile alt boyutları düzeylerine yönelik algılarının cinsiyete göre farklılık gösterip/göstermediği test etmek için yapılan t testi analizi sonuçları Tablo 4.2.4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.2.4.1. Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Örgütsel Mutluluk ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	s	t	P
Olumlu Duygular	Kadın	111	3,12	,87	-,11	,90
	Erkek	147	3,14	,97		
Olumsuz Duygular	Kadın	111	1,80	,62	,26	,78
	Erkek	147	1,78	,68		
Potansiyelin Gerçekleştirilmesi	Kadın	111	3,28	,84	-,1,17	,24
	Erkek	147	3,40	,88		
Örgütsel Mutluluk	Kadın	111	2,62	,43	-,57	,56
	Erkek	147	2,65	,41		

* $p>0,05$

Tablo 4.2.4.1'e dikkatle bakıldığında yapılan analiz neticesinde Bağımsız Örneklem T Testi analizi sonucunda öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği ($t= ,57$; $p>0,05$) tespit edilmiştir. Alt boyutlara bakıldığında; olumlu duygular ($t= ,11$; $p>0,05$), olumsuz duygular ($t= ,26$; $p>0,05$) ve potansiyelin gerçekleştirilmesi ($t= - 1,17$; $p>0,05$) alt boyutlarının tamamında farklılık göstermediği görülmüştür. Bu bulgulardan yola çıkarak Öğretmenlerin cinsiyetinin kadın ya da erkek olması öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyi üzerinde ve alt boyutlarda herhangi bir farklılık oluşturmadığı, başka ifadeyle öğretmenlerin cinsiyeti ne olursa olsun öğretmenlerin alt boyutlar da dahil olmak üzere örgütsel mutluluk düzeyinin aynı-benzer olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyleri ile alt boyutları düzeylerine yönelik algılarının yaşa göre anlamlı farklılık gösterip/göstermediği test etmek için yapılan t testi analizi sonuçları Tablo 4.2.4.2'de verilmiştir.

Tablo 4.2.4.2. Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Yaş Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Örgütsel Mutluluk ve Alt Boyutlar	Yaş	n	\bar{X}	s	t	P																														
Olumlu Duygular	20-40 yaş	120	3,19	,96	,89	,37																														
	41 ve üzeri yaş	138	3,08	,90			Olumsuz Duygular	20-40 yaş	120	1,77	,61	-,35	,72	41 ve üzeri yaş	138	1,80	,69	Potansiyelin Gerçekleştirilmesi	20-40 yaş	120	3,32	,85	-,56	,57	41 ve üzeri yaş	138	3,38	,88	Örgütsel Mutluluk	20-40 yaş	120	2,64	,42	,06	,95	41 ve üzeri yaş
Olumsuz Duygular	20-40 yaş	120	1,77	,61	-,35	,72																														
	41 ve üzeri yaş	138	1,80	,69			Potansiyelin Gerçekleştirilmesi	20-40 yaş	120	3,32	,85	-,56	,57	41 ve üzeri yaş	138	3,38	,88	Örgütsel Mutluluk	20-40 yaş	120	2,64	,42	,06	,95	41 ve üzeri yaş	138	2,63	,42								
Potansiyelin Gerçekleştirilmesi	20-40 yaş	120	3,32	,85	-,56	,57																														
	41 ve üzeri yaş	138	3,38	,88			Örgütsel Mutluluk	20-40 yaş	120	2,64	,42	,06	,95	41 ve üzeri yaş	138	2,63	,42																			
Örgütsel Mutluluk	20-40 yaş	120	2,64	,42	,06	,95																														
	41 ve üzeri yaş	138	2,63	,42																																

* $p>0,05$

Tablo 4.2.4.2'e dikkatle bakıldığında yapılan analiz neticesinde Bağımsız Örneklem T Testi analizi sonucunda öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyinin yaşa göre anlamlı farklılık göstermediği ($t= ,06$; $p>0,05$) tespit edilmiştir. Alt boyutlara bakıldığında; olumlu duygular ($t= ,89$; $p>0,05$), olumsuz duygular ($t= -,35$; $p>0,05$) ve potansiyelin gerçekleştirilmesi ($t= -,56$; $p>0,05$) alt boyutlarının tamamında herhangi bir farklılık göstermediği görülmüştür. Bu bulgulardan yola çıkarak Öğretmenlerin yaşı ne olursa olsun örgütsel mutluluk düzeyi ile alt boyutlarda herhangi bir farklılık oluşturmadığı, alt boyutlar da dahil olmak üzere örgütsel mutluluk düzeyinin benzer olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyleri ile alt boyutları düzeylerine yönelik algılarının medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterip/göstermediğini analiz etmek için yapılan Mann Whitney U testi analizi sonuçları Tablo 4.2.4.3'de verilmiştir.

Tablo 4.2.4.3. Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Medeni Durum Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Örgütsel Mutluluk ve Alt Boyutlar	Medeni Durum	<i>n</i>	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>P</i>
Olumlu Duygular	Evli	238	130,51	31062,00	2139,00	-,75	,45
	Bekar	20	117,45	2349,00			
Olumsuz Duygular	Evli	238	132,60	31559,00	1642,00	-	,02
	Bekar	20	92,60	1852,00			
Potansiyelin Gerçekleştirilmesi	Evli	238	132,20	31464,50	1736,50	-	,04
	Bekar	20	97,33	1946,50			
Örgütsel Mutluluk	Evli	238	133,01	31657,00	1544,00	-	,00
	Bekar	20	87,70	1754,00			

* $p > 0,05$

Tablo 4.2.4.3'e dikkatle bakıldığında yapılan Mann-Whitney U analizi neticesinde öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyinin medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterdiği ($U = 1544,00$; $p < 0,05$) görülmüştür.

Alt boyutlara bakıldığında; olumlu duygular ($U = 2139,00$; $p > 0,05$) alt boyutunun medeni duruma göre farklılık göstermediği görülürken, olumsuz duygular ($U = 1642,00$; $p < 0,05$) ve potansiyelin gerçekleştirilmesi ($U = 1736,50$; $p < 0,05$) alt boyutlarının ise medeni duruma göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyinin ve alt boyutlarının olumlu duygular hariç olmak üzere medeni duruma göre farklılık olduğu tespit edilmiştir. Grupların sıra ortalamaları incelendiğinde bütün alt boyutlar ve ölçeğin genelinde evlilerin bekarlara göre daha yüksek düzeyde örgütsel mutluluk yaşadıkları görülmüştür. Ulaşılan bu bulgudan evlilerin örgütsel mutluluk düzeylerinin bekarlardan daha çok olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyleri ile alt boyutları düzeylerine yönelik algılarının branşa göre anlamlı farklılık gösterip/göstermediğini test etmek için yapılan t testi analizi sonuçları Tablo 4.2.4.4'de verilmiştir.

Tablo 4.2.4.4. Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Branş Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Örgütsel Mutluluk ve Alt Boyutlar	Branş	N	\bar{X}	s	t	P
Olumlu Duygular	Okulöncesi ve Sözel dersler	160	3,13	,93	,03	,97
	Sayısal dersler	98	3,13	,93		
Olumsuz Duygular	Okulöncesi ve Sözel dersler	160	1,74	,65	-1,40	,16
	Sayısal dersler	98	1,86	,64		
Potansiyelin Gerçekleştirilmesi	Okulöncesi ve Sözel dersler	160	3,29	,90	-1,41	,15
	Sayısal dersler	98	3,45	,79		
Örgütsel Mutluluk	Okulöncesi ve Sözel dersler	160	2,60	,41	-1,69	,09
	Sayısal dersler	98	2,69	,42		

* $p>0,05$

Tablo 4.2.4.4'e dikkatle bakıldığında yapılan Bağımsız Örneklem T Testi analizi sonucunda öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyinin branş duruma göre anlamlı farklılık olmadığı ($t= -1,69$; $p>0,05$) görülmüştür. Alt boyutlara bakıldığında; olumlu duygular ($t= ,03$; $p>0,05$), olumsuz duygular ($t= -1,40$; $p>0,05$) ve potansiyelin gerçekleştirilmesi ($t= -1,41$; $p>0,05$) alt boyutlarının tamamında da herhangi bir farklılık göstermediği görülmüştür.

Bu bulgulardan yola çıkarak Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyinin ve alt boyutlarının öğretmenlerin branşına göre herhangi bir farklılık göstermediği söylenebilir. Dolayısıyla öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeylerinin alt boyutları da dahil olmak üzere branşa göre değişiklik göstermediği ve algı düzeylerinin benzer nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyleri ile alt boyutları düzeylerine yönelik algılarının eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterip/göstermediği analiz etmek için yapılan t testi analizi sonuçları Tablo 4.2.4.5'de verilmiştir.

Tablo 4.2.4.5. Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algularının Eğitim Durumu Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Örgütsel Mutluluk ve Alt Boyutlar	Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	s	t	P
Olumlu Duygular	Lisans	220	3,12	,91	-,51	,61
	Lisansüstü	38	3,20	1,05		
Olumsuz Duygular	Lisans	220	1,75	,62	-2,18	,03
	Lisansüstü	38	2,00	,78		
Potansiyelin Gerçekleştirilmesi	Lisans	220	3,29	,86	-2,48	,01
	Lisansüstü	38	3,67	,84		
Örgütsel Mutluluk	Lisans	220	2,60	,41	-3,19	,00
	Lisansüstü	38	2,83	,39		

* $p>0,05$

Tablo 4.2.4.5'e dikkatle bakıldığında yapılan analiz neticesinde Bağımsız Örneklem T Testi analizi sonucunda öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği ($t= -3,19; p<0,05$) görülmüştür. Alt boyutlara bakıldığında; olumlu duygular ($t= -,51; p>0,05$) alt boyutunda herhangi bir farklılık görülmez iken; olumsuz duygular ($t= -2,48; p<0,05$) ve potansiyelin gerçekleştirilmesi ($t= -3,19; p<0,05$) alt boyutlarının ise farklılık gösterdiği görülmüştür.

Bu bulgulardan yola çıkarak Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyinin ve olumsuz duygular ile potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutlarının öğretmenlerin eğitim düzeyine göre farklılık gösterdiği görülürken olumlu duygular alt boyutunda herhangi bir farklılık göstermediği görülmüştür. Dolayısıyla öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeylerinin ve olumsuz duygular ile potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutlarında farklılık gösterdiği görülmüştür. Sıra ortalamalarına bakıldığında öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeylerinin eğitim düzeyine göre farklılık gösterdiği ve lisans mezunlarına göre lisansüstü mezunlarının örgütsel mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Başka bir ifadeyle eğitim düzeyi yükseldikçe örgütsel mutluluk düzeyinin de yükseldiği söylenebilir.

Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyleri ile alt boyutları düzeylerine yönelik algularının kıdemlerine göre anlamlı farklılık gösterip/göstermediğini test etmek için yapılan ANOVA testi analizi sonuçları Tablo 4.2.4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.2.4.6. Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Kıdem Değişkenine Göre ANAOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Kıdem	<i>n</i>	\bar{X}	<i>S</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Fark
Olumlu Duygular	0-15 yıl	95	3,15	,98	,33	,71	Yok
	16-25 yıl	124	3,15	,90			
	26 ve üzeri yıl	39	3,02	,91			
Olumsuz Duygular	0-15 yıl	95	1,89	,78	1,94	,14	Yok
	16-25 yıl	124	1,73	,59			
	26 ve üzeri yıl	39	1,72	,46			
Potansiyelin Gerçekleştirilmesi	0-15 yıl	95	3,40	,94	,26	,77	Yok
	16-25 yıl	124	3,33	,82			
	26 ve üzeri yıl	39	3,28	,83			
Örgütsel Mutluluk	0-15 yıl	95	2,70	,41	1,93	,14	Yok
	16-25 yıl	124	2,61	,42			
	26 ve üzeri yıl	39	2,55	,42			

* $p>0,05$

Tablo 4.2.4.6'e dikkatle bakıldığında yapılan Anova Testi ile analizi neticesinde öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyinin öğretmenlerin kıdemine göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($F=1,93$; $p>0,05$) görülmüştür. Alt boyutlara bakıldığında; olumlu duygular ($F= ,33$; $p>0,05$), olumsuz duygular ($F = 1,94$; $p>0,05$) ve potansiyelin gerçekleştirilmesi ($F= 1,93$; $p>0,05$) alt boyutlarına ilişkin algıların kıdeme göre yine farklılık göstermediği görülmüştür.

Bu verilerden hareketle öğretmenlerin kıdemi ne olursa olsun örgütsel mutluluk algılarının ve alt boyutlarına ilişkin algılarının aynı ya da benzer olduğu ve kıdem farklılıklarının öğretmenlerin örgütsel mutluluklarına ilişkin herhangi bir farklılık yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.2.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi“ Öğretmenlerin yaşam doyumları ile örgütsel mutlulukları ve alt boyutları arasında anlamlı ilişki var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir.

Öğretmenlerin örgütsel mutlulukları ve alt boyutları ile yaşam doyumları arasındaki ilişki düzeyini test etmek için yapılan “Pearson Korelasyon Analizi” sonuçları Tablo 4.2.5’de verilmiştir.

Tablo 4.2.5. Öğretmenlerin Yaşam Doyumları İle Örgütsel Mutlulukları ve Alt Boyutları Arasında İlişkinin Pearson Korelasyon Testi Analizi Sonuçları(n:258)

		Yaşam Doyumu
Örgütsel Mutluluk	R	,326 ^{**}
Olumlu Duygular	R	,403 ^{**}
Olumsuz Duygular	R	-,230 ^{**}
Potansiyelin Gerçekleştirilmesi	R	,348 ^{**}

** $p < 0,01$ * $p < 0,05$

Tablo 4.2.5’e dikkatle bakıldığında yapılan Pearson analizi sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşam doyumları ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasında 0,05 manidarlık düzeyinde “anlamlı, pozitif, doğru orantılı, orta düzeyde bir ilişkinin olduğu” tespit edilmiştir ($r=,326$; $p < 0,05$). Başka bir deyiş ile öğretmenlerin yaşam doyumlarıyla örgütsel mutluluk arasında orta düzeyde doğru orantılı ilişki olduğu yaşam doyumunu arttıkça örgütsel mutluluğun da arttığı ya da örgütsel mutluluk düşük ise yaşam doyumunun da düşük olacağı söylenebilir.

Ayrıca öğretmenlerin yaşam doyumları ile örgütsel mutluluk olumlu duygular ve potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutları arasında 0,05 manidarlık düzeyinde “anlamlı, pozitif, doğru orantılı, orta düzeyde bir ilişkinin olduğu” tespit edilmiştir ($r=,403$ ve $r=,348$; $p < 0,05$). Ancak öğretmenlerin yaşam doyumları ile örgütsel mutluluk olumsuz duygular alt boyutu arasında ise 0,05 manidarlık düzeyinde “anlamlı, negatif, ters orantılı, alt düzeyde bir ilişkinin olduğu” tespit edilmiştir ($r=230$; $p < 0,05$). Bu durum, olumsuz duygular arttıkça yaşam doyumunun düşeceği şeklinde yorumlanabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1.Sonuç ve Tartışma

Öğretmenlerin yaşam doyumlarıyla örgütsel mutlulukları arasındaki ilişki ve yaşam doyumlarının bazı değişkenlerle ilişkisi ve örgütsel mutluluğun diğer değişkenlerle ilişkisi araştırılmıştır.

Araştırmanın katılımcı öğretmenlerinin % 43'ünün kadın; % 57'sinin erkek olduğu, % 46,5'inin 20-40 yaş aralığında olduğu görülürken % 53,5'inin 41 yaş ve üzeri olanlardan oluştuğu, % 92,2'sinin evli olduğu görülürken % 7,8'inin ise bekâr olduğu, branş olarak en fazla katılımcı öğretmenin % 62,0'sinin Okulöncesi ve sözel dersler (Sosyal Bilgiler, İngilizce, Din KAB., Beden Eğitimi) branşlarından, % 38,0'inin Sayısal Dersler (Matematik, Fen ve Teknoloji) branşından oldukları, % 85,3'ünün Lisans mezunu olduğu görülürken % 14,7'sinin ise Lisansüstü mezunu olduğu, kıdem durumuna bakıldığında en fazla katılımcı öğretmenin % 48,1'inin 16-25 yıl aralığında kıdemi olanlar oluştururken bunu % 36,8 ile 0-15 yıl aralığında kıdemi olan öğretmenlerin izlediği görülürken en az katılımcı öğretmenin ise % 15,1 ile 26 yıl üzeri kıdemi olan öğretmenlerin oluşturduğu görülmüştür. Bu verilerden hareketle katılımcı öğretmenlerin büyük kısmının cinsiyetinin erkek olduğu, büyük kısmının orta yaşlarda olduğu, evli olduğu, branş olarak okulöncesi ve sözel dersler olduğu, çoğunun lisans mezunu olduğu, kıdem olarak 16-25 yıl aralığında yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin yaşam doyumunun “Yüksek” düzeyinde olduğu ve genel anlamda yaşam doyumu sağladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin örgütsel mutluluk algılarının ortalama düzeyde olduğu ve öğretmenlerin meslek itibariyle bireysel olarak doyumlarının yüksek olduğu ve bunun sonucu olarak mutlu oldukları tespit edilmiştir. Araştırmanın örgütsel mutluluk düzeyinin orta düzeyde olduğu bulgusu Çetin ve Polat (2019) çalışmasında elde ettikleri örgütsel mutluluk düzeylerinin genel olarak “yüksek” olduğu bulgusuyla örtüşmediği görülmüştür. Bunun nedeninin ise çalışılan il ve ilçe koşulları ve çalışma şartları olabileceği tahmin edilmektedir.

Öğretmenlerin örgütsel mutluluk algıları alt boyutları itibariyle değerlendirildiğinde olumlu duygular alt boyutunun “Orta” düzeyinde, olumsuz duygular alt boyutunun “Çok Düşük” düzeyinde ve potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutunun “Orta” düzeyde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin “örgütsel mutluluk olumsuz duygular alt boyutu” na ilişkin algılarının “Çok Düşük” düzeyinde olduğu ve örgütsel mutluluk olarak olumsuz duygular taşımadıkları tespit edilmiştir. Araştırmanın bulgularının Çetin ve Polat (2019) araştırma bulguları olumlu duygular ile potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutlarında yüksek, olumsuz duygularda düşük düzeyde olduğu bulgularıyla kısmen örtüştüğü görülmüştür.

Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyinin farklı değişkenlere göre durumu değerlendirildiğinde; “cinsiyet, yaş, branş, eğitim düzeyi ve kıdem” değişkenlerine göre farklılık görülmezken medeni durum değişkenine göre farklılık görüldüğü tespit edilmiş ve evli olanların yaşam doyumu düzeyinin bekarlara nazaran daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgular Şahin ve arkadaşları (2009)’nın yaşam doyumu puan ortalamalarının kızların erkeklerden yüksek olduğu bulgusuyla uyuşmamaktadır.

Örgütsel mutluluk ve alt boyutların düzeyinin farklı değişkenlere göre durumuna bakıldığında; öğretmenlerin örgütsel mutluluk ve alt boyutları düzeyinin cinsiyet, yaş, branş ve kıdeme göre farklılık göstermediği görülmüştür. Ancak medeni durum ve eğitim düzeyine göre farklılıklar görülmüştür. Bu farklılıklar öğretmenlerin olumlu duygular alt boyutuna ilişkin algıları medeni duruma göre farklılık göstermez iken, örgütsel mutluluk, olumsuz duygular ve potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutlarında farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında bütün alt boyutlar ve ölçeğin genelinde evlilerin bekarlara göre daha yüksek düzeyde örgütsel mutluluk yaşadıkları ve evlilerin örgütsel mutluluk düzeylerinin bekarlardan daha çok olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular Özdemir ve Kış (2019)’ın “branş, statü, yöneticiyle olan ilişkiler, diğer öğretmenlerle olan ilişkiler, maaş, kurum memnuniyeti değişkenleriyle anlamlı ilişki” görülürken branş öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerine göre daha yüksek mutluluk puanı aldığı bulgusuyla branşa göre uyum göstermediği ve farklı olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin örgütsel mutluluk düzeyinin olumlu duygular alt boyutunun dışında diğer alt boyutlar olumsuz duygular ve potansiyelin gerçekleştirilmesi alt boyutlarıyla örgütsel mutluluk genel algı düzeylerinin eğitim düzeyine göre farklılık gösterdiği ve bu farklılığın ortalamalara bakıldığında “lisans mezunlarına göre

lisansüstü mezunlarının örgütsel mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu ve eğitim düzeyi yükseldikçe örgütsel mutluluk düzeyinin de yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin yaşam doyumları ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasında manidarlık düzeyinde “anlamlı, pozitif, doğru orantılı, orta düzeyde bir ilişkinin olduğu” belirlenmiştir. Başka bir ifade ile öğretmenlerin yaşam doyumlarıyla örgütsel mutluluk arasında orta düzeyde doğru orantılı ilişki olduğu yaşam doyumunu arttıkça örgütsel mutluluğun da arttığı ya da örgütsel mutluluk düşük ise yaşam doyumunun da düşük olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular Moçoşoğlu ve Kaya (2018)’nin “örgütsel sessizlik ile örgütsel mutluluk arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki” bulgusunu destekler niteliktedir. Çünkü örgütsel mutluluk ile örgütsel sessizlik birbirini zıttı konumundadır ve örgütsel mutluluğun olduğu yerde örgütsel çok seslilik beklenmektedir. Çalışmada elde edilen yaşam doyumunu ile örgütsel mutluluk arasında “anlamlı, pozitif, doğru orantılı, orta düzeyde bir ilişkinin olduğu” bulgusu önemlidir.

5.2. Öneriler

- ❖ Öğretmenlerin yaşam doyumunu seviyelerini ve örgütsel mutluluk düzeylerini arttırmak için çeşitli faaliyetler planlanarak öğretmenlerin katılımları teşvik edilebilir.
- ❖ Bu çalışma farklı farklı yerlerde de gerçekleştirilerek genellenebilir yargılara ulaşılabilir.
- ❖ Öğretmenlerin yaşam doyumunu ve örgütsel mutluluklarıyla ilgili eğitimin diğer iç ve dış paydaşlarının görüşleri araştırılabilir.
- ❖ Örgütsel mutlulukları olumsuz duygular boyutu düzeyinin en asgari düzeye indirilmesi için tedbirler alınabilir.

KAYNAKÇA

- Acar Arasan, B. N.(2010). *Akademisyenlerde Yaşam Doymu İş Doymu ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak, Türkiye.
- Annak, B. (2005). *Sosyal destek, sosyal ağ, yaşam kalitesi ve yaşam doymu: Duygudurum ve anksiyete bozukluğu tanısı alan kişiler ve düzenli hemodiyaliz tedavisi gören hastalar açısından bir karşılaştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Argon, T ve Tabak , I, (2018) Örgütsel Demokrasi ve Örgütsel Mutluluğa Yönelik Öğretmen Görüşleri, International Learning Teaching And Educational Research Congress (Ilter-2018) 6-8 Eylül 2018 - Amasya Titrek, Bayrakçı ve Zafer (2009),
- Argon, T. (2015). Öğretmenlerin sahip oldukları duygu durumlarını okul yöneticilerinin dikkate alıp almamalarına ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 377-404.
- Argon, T. ve Tabak, I. (2018). Duygusal işçilik ve iş yaşamında yalnızlığa yönelik öğretmen görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3): 01-13. doi: 10.17679/inuefd.351583
- Arslan, Y. (2018). *Öğretmenlerin farklılıkların yönetimi yaklaşımlarına ilişkin algıları ile örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişki*. (Doktora Tezi).. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no:511159)
- Arslan, Y., Polat, S. (2017). Örgütsel mutluluk ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 23(4): 603-622. <http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/kuey.2017.019/pdf> adresinden erişilmiştir.
- Arslan, Y., Polat, S. (2017). Adaptation of well-being Works caletto Turkish. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 23(4), 603-622. doi: 10.14527/kuey.2017.019
- Avşaroğlu, S., Deniz, M. E., & Kahraman, A. (2005). Teknik öğretmenlerde yaşam doymu iş doymu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 115-129.
- Ay, M., Avşaroğlu, S. (2010). Muhasebe çalışanlarının mesleki tükenmişlik, iş doymu ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* (7)1, 1170-1189.
- Bulut, A. (2015). *Ortaöğretim Öğretmenlerinin Örgütsel Mutluluk Algılarının İncelenmesi: Bir Norm Çalışması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

- Camacho, D.A. (2017). *Applying a cognitive-behavioral model to conceptualize burnout and coping for teachers in urban schools* (Unpublished doctoral dissertation) Loyola University, Chicago.
- Çeçen, A. R. (2008). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordamada bireysel bütünlük (tutarlılık) duygusu, aile bütünlük duygusu ve benlik saygısı. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*. 4(1),19-30.
- Çelik, O. T., Üstüner, M. (2018). Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlikleri ile Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki, *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, UBEK-2018, 41-60, ICSE-2018, 41-60, <http://dx.doi.org/10.30831/akukeg.421820>
- Çetin, S. (2019). Ortaokul Öğretmenlerinin Örgütsel Adalet Algı Düzeyleri İle Örgütsel Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*
- Çetin, S. ve Polat, S. (2019). *Ortaokul öğretmenlerinin örgütsel mutluluk algılarının analizi*. 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı, Ankara.
- Çivitçi, A. (2009). Relation ship between irrational beliefs and life satisfaction in early adoles cents. *Eurasian Journal of Educational Research*, 37, 91-109.
- Dağlı, A., Baysal, N. (2016). Yaşam Doyumu Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, ISSN:1304-0278, Cilt:15 Sayı:59 (1250-1262)
- Demir, İ. (2011). Determination of relation ship between functions of identity and life satis faction amongyoun gpeople. *Electronic Journal of Social Sciences*, 10 (38), 99-113.
- Demir, R. ve Murat, M. (2017). Öğretmen adaylarının mutluluk, iyimserlik, yaşam anlamı ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13): 347-378. doi: 10.26466/opus.347656
- Demirel, Ö. (2004). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pedem A Yayınları.
- Demo, G., Paschoal, T. (2013). Well-Being at work scale: Explor atory and confirmatory validation in the United States comprising affective and cognitive components. *Proceeding XXXVII Encontro da ANPAD, 7-11 September 2013*. Rio de Janeiro.
- Diener E, Lucas R E and Oishi S (1999) Subjective well-being, *The Science of Happiness and Life Satisfaction*.
- Diener E, Robert A, Emmons A, Larsen R J andGriffin S (1985) The Satisfacti on With Life Scale. *Journal of Personality Assesment*, 49, 71-75.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95, 542-575.

- Dikmen, A. A. (1995). İş doyumu ve yaşam doyumu ilişkisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 50(3), 115-140.
- Dilek, C. (2010). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Doğan, A., Deniz, M. E. Odabaş, H. ,Özyeşil, Z. Özgirgin, N. (2012). Joband life satisfaction of the medicalstaff in rehabilitation centers. *TurkishJournal of Physical Medicine and Rehabilitation*, 58, 16-21.
- Doğan, T., & Eryılmaz, A. (2012). Work-related basic need satisfaction and subjective well-being among academicians. *Ege Academic Review*, (12)3, 383- 389.
- Döş, İ. (2013). Mutlu okul. *Eğitim ve Bilim*, 38(170): 267-282. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/2029/560> adresinden erişilmiştir.
- Erdoğan, İ. (1997). *İşletmelerde davranış*. İstanbul: İstanbul İÜ İşletme Fakültesi Yayınları.
- Ergin, B., Kaynak, K. B., Pınarcık, Ö. Arslan, E. (2013). Okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekâları ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 35-42.
- Gürsoy, Ü. (2009). *Üniversite öğrencilerinin Gestalt temas biçimleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kabasakal, Z. Uz-Baş, A. (2013). Öğretmen adaylarında yaşam doyumunun yordayıcısı olarak problem çözme becerileri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 27-35.
- Karasar, N. (2012) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Keser, A., (2005). İş doyumu ve yaşam doyumu ilişkisi: Otomotiv sektöründe bir uygulama. *Çalışma ve Toplum*, 4, 77-96.
- Kıralp, F. S. S., & Bolkan, A. (2016). Relationship between candidate teacher's attitude towards teaching profession and their life satisfaction levels. *The Anthropologist*, 23(1-2), 11-20
- Kotaoğlu, Z. (2019). Temel Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Yöneticilerine Güveni İle Örgütsel Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya

- Lee, E. S., & Shin, Y. J. (2017). Social cognitive predictors of Korean secondary school teachers' job and life satisfaction. *Journal of Vocational Behavior*, 102, 139-150.
- Lent, R. W., Nota, L., Soresi, S., Ginevra, M. C., Duffy, R. D. & Brown, S. D. (2011). Predicting the job and life satisfaction of Italian teachers: Test of a social cognitive model. *Journal of Vocational Behavior*, 79(1), 91-97.
- Moçoşoğlu, B., Kaya, A. (2018). Okul yöneticileri ve öğretmenlerin örgütsel sessizlik ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki: Şanlıurfa ili örneği. *Harran Education Journal*, 3(1), 52-70. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/498042> adresinden erişilmiştir.
- Neugarten BL, Havighurst RJ, Tobin SS (1961) The measurement of life satisfaction. *Journal J Gerontol* 16:134-143.
- Özdemir, D.M., Kış, A. (2019). *Öğretmenlerin mutluluk düzeylerinin incelenmesi: Gaziantep İli örneği*. 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı – 2-4 Mayıs 2019, Ankara. <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/ICES-UEBK-TamMetin.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Özdevecioğlu, M. & Aktaş, A. (2007). Kariyer bağlılığı, mesleki bağlılık ve örgütsel bağlılığın yaşam tatmini üzerindeki etkisi: İş-aile çatışmasının rolü. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28, 1-20.
- Özer, M., Karabulut, Ö. Ö. (2003). “Yaşlılarda Yaşam Doyumu”, *Geriatri*, cilt 6, sayı 2.
- Özyürek, A., Gümüş, H., & Doğan, S. (2012). Öğretmen ve okul yöneticilerinin tükenmişlik ve yaşam doyumunun incelenmesi. *International Journal of Human Sciences [Online]*. (9)2, 892-904.
- Paschoal, T., Tamayo, A. (2008). Construção e validação da escala de bemestar no trabalho. *Avaliação Psicológica*, 7(1), 11-22.
- Pavot, W. & Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological Assessment*, 5(2), 164.
- Recepoglu, E. (2013). Öğretmen Adaylarının Yaşam Doyumları ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı (1), 311-326
- Sahranç, Ü. (2007) Stres Kontrolü, Genel Öz-Yeterlik, Durumluk Kaygı ve Yaşam Doyumuyla İlişkili Bir Akış Modeli, Doktora Tezi, GÜ Eğ. Bil. Enst., Ankara
- Sancak, T. (2019). *Öğretmenlerin okullardaki mekân düzenlemelerine ilişkin memnuniyetleri ile mutluluk ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no:538383)

- Satılmış, A., Öznacar, B., Uzunboylu, H., & Yılmaz, E. (2017). The life satisfaction of teachers at workplace, research of structurale Quation modelling regarding general and organized cynicism. *Quality & Quantity*, 51(4)1-10.
- Serin, N. G., Özbek, B. (2006). *Okul idarecilerinin duygusal zekâ beceri düzeyleri ile yaşam doyumunu yöneticilik deneyimleri ve cinsiyet açısından incelenmesi*. Uluslararası Duygusal Zekâ ve İletişim Sempozyum Bildiri Kitabı, İzmir: Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi, ss.23-30.
- Spector, P. E. (1997). *Job satisfaction: Application, assessment, causes, and consequences*. London: Sage publications.
- Şahin, F. S., Zade, B. M., Direk, H. (2009). *Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve yaşam doyum düzeyleri*. L Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultay'ında bildiri olarak sunuldu. (01-03.Ekim). Ege Üniversitesi. İzmir.
- Şahin, Ş. (2008). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Tükenmişlik ve Yaşam Doyumu Düzeyleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin, Türkiye.
- Şengül, M., Demirel, A. (2016). Türkçe öğretmenlerinin duygu dışavurum tarzları üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (34): 116-133. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/226444> adresinden erişilmiştir.
- Şimşek E (2011) Örgütsel İletişim ve Kişilik Özelliklerinin Yaşam Doyumuna Etkileri, Doktora Tezi, AÜ Sos. Bil. Enst., Eskişehir.
- Taş, İ. (2011). *Öğretmenlerde Yaşamın Anlamı Yaşam Doyumu Sosyal Karşılaştırma ve İç-Dış Kontrol Odağının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, Türkiye.
- Telef, B. B. (2011). Öğretmenlerin öz-yeterlikleri, iş doyumları, yaşam doyumları ve tükenmişliklerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(1), 91-108.
- Türker, Y., & Çelik, K. (2019). Öğretmenlerde İş ve Aile Çatışmasının Yaşam Doyumu Üzerindeki Etkisinde İş Doyumunun Aracı Rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 242-258. doi: 10.16986/HUJE.2018037287
- TÜİK (2017). Yaşam Memnuniyeti Araştırması 2016. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24641> adresinden 11.02.2018 tarihinde elde edilmiştir.
- Vara, Ş. (1999). *Yoğun bakım hemşirelerinde iş doyum ve genel yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

- Yetim, Ü. (1991). *Kişisel projelerin organizasyonu ve örüntüsü açısından yaşam doyumu* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yetim, Ü. (2001). *Toplumdan bireye mutluluk resimleri*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Yılmaz, E.,& Altınok, V. (2009). Okul yöneticilerinin yalnızlık ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 451-469.
- Yılmaz, K. (2004). Okul yöneticilerinin destekleyici liderlik davranışları ile okullardaki güven arasındaki ilişki konusunda ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(8): 1-40. <https://www.pegem.net/Akademi/3-8248-Okul-Yoneticilerinin-Destekleyici-Liderlik-Davranislari-ile-Okullardaki-Guven-Arasindaki-Iliski-Konusunda-Ilkogretim-Okulu-Ogretmenlerinin-Gorusleri.aspx> adresinden erişilmiştir.

EKLER

Ek. 1.Araştırma İzin Belgesi

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 16605029/44-E.3836180
Konu : Anket Uygulama İzni

21/02/2020

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğü'nün 11/02/2020 tarih ve 2804 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans öğrencisi Bertan ÖZTÜRK, danışmanı Prof. Dr. Kazım ÇELİK sorumluluğunda "Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Yaşam Doyumları ile Örgütsel Mutlulukları Arasındaki İlişki" başlıklı proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Merkezefendi ve Pamukkale ilçelerinde yer alan resmi ortaokullarda görev yapan öğretmenlere ve okul müdürlerine uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2019/2020 eğitim-öğretim yılı içerisinde uygulamaları, sonuç raporunu çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumu aracılığı ile göndermeleri Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Mahmut OĞUZ
Millî Eğitim Müdürü

Güvenli Elektronik İmza
Aşık İle Aynıdır
Mahmut TUR
Memur
21.02.2020

OLUR
21/02/2020
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.
Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları

M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1 Merkezefendi/DENİZLİ- Bilgi İçin :H. ERKOÇ-V.H.K.İ.-Sefa GELMİŞ-Şef
Elektronik Ağ : <http://denizli.meb.gov.tr> -
E-posta: ab20@meb.gov.tr -Strateji Şubesi

Telefon : (0 258) 2342095
Belgegeçer : (0 258) 2342099

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d7fb-ddf5-31d1-a82a-dc7c kodu ile teyit edilebilir.

Ek. 2.Örgütsel mutluluk ve Yaşam Doyumu Ölçeği

Değerli Öğretmen Arkadaşlarım,

Siz değerli öğretmenlerimizin görüşleri bilimsel çalışmamız için büyük önem arz etmektedir. Veriler bilimsel çalışmada kullanılacak olup başka kurum ve kişilerle paylaşılmayacaktır. Lütfen adınızı yazmayınız. Aşağıdaki ifadelere katılım düzeyinizi göstermek için size göre uygun seçeneği işaretleyiniz. Araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

Bertan ÖZTÜRK

Yüksek Lisans Öğrencisi

I. KİŞİSEL BİLGİLER

- A) Cinsiyet : Kadın () Erkek ()
 B) Yaş : (Lütfen rakamla yazınız)
 C) Medeni durum : Evli () Bekâr ()
 D) Branş :
 E) Eğitim Düzeyi : Önlisans () Lisans () Lisansüstü ()
 F) Kıdem (Yıl) : (Lütfen rakamla yazınız)
 G) Branş Grubu : Matematik-Fen Bilimleri () Sosyal Bilimler-Dil-Din ()
 Resim Müzik-Beden Eğitimi ()

BÖLÜM I

Lütfen size uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz.		Hiç Uygun değil	Uygun değil	Ne uygun ne uygun değil	Uygun	Çok uygun
1.	Yaşamın birçok yönüyle ideallerime yakın	1	2	3	4	5
2.	Yaşam koşullarım çok iyi.	1	2	3	4	5
3.	Yaşamımdan hoşnutum	1	2	3	4	5
4.	Şu ana kadar istediğim şeyleri elde edebildim.	1	2	3	4	5
5.	Yeniden Dünyaya gelseydim yaşamımda hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.	1	2	3	4	5

BÖLÜM II

Madde No	Lütfen size uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz.					
		Hiç (1)	Biraz (2)	Oldukça (3)	Sıklıkla (4)	Tamamen (5)
1	Son altı aydır işimde kendimi mutlu hissediyorum.	1	2	3	4	5
2	Son altı aydır işimde kendimi huzursuz hissediyorum.	1	2	3	4	5
3	Son altı aydır işimde kendimi gergin hissediyorum.	1	2	3	4	5
4	Son altı aydır işimde kendimi heyecanlı hissediyorum.	1	2	3	4	5
5	Son altı aydır işimde kendimi sinirli hissediyorum.	1	2	3	4	5
6	Son altı aydır işimde kendimi neşeli hissediyorum.	1	2	3	4	5
7	Son altı aydır işimde kendimi sabırsız hissediyorum.	1	2	3	4	5
8	Son altı aydır işimde kendimi hevesli hissediyorum.	1	2	3	4	5
9	Son altı aydır işimde canımı sıkın hissediyorum.	1	2	3	4	5
10	Son altı aydır işimde kendimi gururlu hissediyorum.	1	2	3	4	5
11	Son altı aydır işimde kendimi boşa çabalamış hissediyorum.	1	2	3	4	5
12	Son altı aydır işimde kendimi istekli hissediyorum.	1	2	3	4	5
13	Son altı aydır işimde kendimi sıkılmış hissediyorum.	1	2	3	4	5
14	Son altı aydır işimde kendimi memnun hissediyorum.	1	2	3	4	5
15	Son altı aydır işimde kendimi endişeli hissediyorum.	1	2	3	4	5
16	Son altı aydır işimde kendimi stresli hissediyorum.	1	2	3	4	5
17	Son altı aydır işimde kendimi huzurlu hissediyorum.	1	2	3	4	5
18	Son altı aydır işimde kendimi depresif hissediyorum.	1	2	3	4	5
19	Son altı aydır işimde kendimi aktif hissediyorum.	1	2	3	4	5
20	Son altı aydır işimde kendimi sıkıntılı hissediyorum.	1	2	3	4	5
21	Son altı aydır işimde kendimi üzgün hissediyorum.	1	2	3	4	5
	Lütfen size uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz.	Tamamen Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kısmen Katılmıyorum (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen Katılıyorum (5)
22	İşimde potansiyelimi kullanıyorum.	1	2	3	4	5
23	İşimde önemli olduğumu düşündüğüm yeteneklerimi geliştiriyorum	1	2	3	4	5
24	İşimde becerilerimi yansıttığım etkinliklere katılıyorum.	1	2	3	4	5
25	İşimde zorlukların üstesinden geliyorum.	1	2	3	4	5
26	İşimde değerli olduğumu düşündüğüm sonuçlara ulaşıyorum.	1	2	3	4	5
27	İşimde, hayatım için koyduğum amaçlar doğrultusunda ilerliyorum.	1	2	3	4	5
28	İşimde en iyi yönlerimi gösterebiliyorum.	1	2	3	4	5

Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler	
Adı	Bertan
Soyadı	ÖZTÜRK
Doğum Yeri ve Tarihi	Denizli -1974
Uyruğu	T.C.
İletişim Adresi ve Telefonu	Karaman Mahallesi 1478 Sokak No:32 K:3 D:3 Merkezeferdi/DENİZLİ Cep Tel:0505 3175816
İlkokul	Hürriyet İlkokulu
Ortaokul ve Lise	Merkez Ortaokulu / Denizli Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Pamukkale Üniversitesi-Eğitim Fakültesi-Sınıf Öğretmenliği Bölümü
Yabancı Dil Adı – SINAV ADI – Sınavın Yapıldığı ay ve yıl	Almanca
Varsa Mesleki Deneyim	
Yıllar	Mesleki Deneyim
1999-2004	Van-Çaldıran-Hanköyü İlköğretim Okulu Öğretmen/Müdür Yetkili Öğretmen olarak çalıştım.
2004-2005	Denizli-Babadağ-Atatürk İlköğretim Okulunda öğretmen olarak çalıştım.
2005-2013	Denizli –Pamukkale-Merkez Ortaokulu Müdür Yardımcısı olarak çalıştım.
2013-2019	Denizli – Pamukkale –Atatürk Ortaokulu Müdür Yardımcısı olarak çalıştım.
2019 – Halen devam ediyor	Denizli – Merkezeferdi – Hayırseverler Ortaokulu Müdür yardımcısı olarak çalışmaktayım.